

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

6-szorosított sor egyenként 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitóképetti sorok 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. ■
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, november 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Harc előtt.
- Vízvezeték a Ferenc József városban.
- Családi dráma három halottal.
- Agyonlőtt aradi vasutas.
- Eltűnt gavallér.
- A visszautasított szerelem.
- Tajfun sikere Párisban.
- Tisza István gróf hamisított levele.
- Öngyilkos aradmegyei állatorvos.
- Ki a győzelem?

A bölcsekedő Andrássy.

Arad, november 2.

A zavarral teli, indulatoktól fülledt, fordulópont előtt álló helyzetben ma megszólalt egy hang, keleti nyugalommal és boldog pártatlansággal. Andrássy Gyuláé volt ez a hang s hogy olyan csodálatos higgadtan csendgett, abban bizonyára oka volt valaminek. Hogy a hang nem Budapesten, az izgalmak fővárosában csendült meg, hanem Töketerében, ahol az őszi nap cirógató melege talán kedvesebb, mint akárhol másutt. Nos, Andrássy ezeket mondja: se a kormánynak nincs igaza, se az ellenzéknek, mivel mindkettő haragszik. Az elnökválasztás megobstruálása tényleg följáborító véték, de a kormány is hibás, ha párhuzamos üléseket tart.

A kádi példájával szemben, aki az arab adomában mindkét félnek igazat adott, Andrássy megfordítva csinál: egyiknek sincs igaza. Talán jól is mondja. Igaza annak van, aki Terebesről, vagy máshonnan nézi az események folyását s azzal különösebben

nem izgattatja magát. Nekik csakugyan igazuk van, mert ők egyáltalán nem haragudnak.

Miért haragudni? Igaz, hogy a parlament hónapok óta valóságos szegény-életet él. Törvényt nem csinálnak, az ellenzék nemes hivatása névszerint pergő szavazások rendezésében áll, a józan békülékenységnek nincs nyoma, a komoly békekísérletek azon törnek meg, hogy a százféle húzó ellenzék maga se tudja, hogy milyen kívánságok között egyesüljön, a többség pedig nem tudja meddig állhat ellen a közvélemény sürgetésének, türelmetlen unszolásának, amely az obstrukció kiméretlen letörését követeli, — de e miatt a haragra nincs ok s előkelő politikus nem echauffiroztatja magát e miatt.

és aztán ez a legjobb: a negatív kritika. Szindarabírók kétségbevonják az olyan kritikuskültekeségét, akik maguk még nem irtak a színpad számára; a festőket is sokszor háborítja az, ha olyanok mondanak véleményt a vásznaikról, akiknek sohase volt ecset a markukban. A politikai életben is talán furcsán és bosszúsággal veszik, hogy Andrássy mond magasról néző ítéletet a válság felől, akinek soha kibontakozási terve, válságot megoldó sikere nem volt, — de ez őt bizonyára nem zavarja műbiráló kedvében. Hogy mint kellene lenni, azt nem mondja, azzal nem égeti az agyát, nem zaklatja a lelkét, nem feszíti az idegeit, nem megy túl a megállapításnál, hogy a helyzet igen

rossz (van-e valaki Magyarország irni-olvasni tudói között, aki ebben Andrássy Gyulának ellentmond?) és hogy egyik oldalon sincs az igazság.

Lehet, hogy a terebesi szavak csakugyan mély értelműek és bölcsesek, — de mintha a filozofálásnak a magyar politikai helyzetben egy kissé lejárt volna az ideje. A mig remény lehetett arra, hogy az érvek, a következmények föltárása, a nemzet közvéleményének napról-napra történt megnyilatkozása az obstrukciót megállítja a legveszedelmesebb ponton, amíg hinni lehetett, hogy a nemzet nyugalmát és gazdasági érdekeit többre becsülik a maguk győzhetetlenségének látszatánál, addig talán szükség volt a bölcsesekre, akik között bizonyára helye volt a semlegességével olyan magasan álló Andrássy Gyulának is.

Most azonban, legalább minden látszat szerint, összeütközés, az erők mérkőzése előtt állunk. A többség, hosszú, a férfiúi önuralmat meghaladó türelmes várakozás után érvényesíteni akarja a házszabályokon alapuló jogait a házszabályokkal visszaélő obstrukció ellen. Az ellenzék, — mintha provokálni igyekeznék ezt. S óvárog az erőszak után, hogy a letörés után való följajdulás megint szánalmat, ennek nyomán pedig népszerűséget szerezzen neki. Ravasz szándék, amelynek sikerét valami meghusítja: hogy a nép, amely egyszer látta az ilyen komédiát, másodszor nem veszi azt komolyan és nem

Csiky Gergely.

(A magyar társadalmi dráma megteremtője. — Janovics Jenő dr. csütörtök esti előadásából.)

Tíz esztendő előtt ezeken a deszkákon lelkes histriók Csiky Gergely emlékét ünnepelték. Tíz esztendő előtt erről a helyről körülbelül ezeket mondtam:

„Megható és varázsos az a szeretet, melylyel Csiky Gergely Aradhoz vonzódott. S ez a nagy szeretet itt mindenkoron viszhangra talált. Nem lehet sz, hogy a halál lehelete megfagyasztotta volna ennek a szeretetnek éltető melegét. Föllobog annak a lángja minden lélekben nemesen, odaadón, büszke fényt szórva. Ez a város, amely a magyar szabadsággal olyan intóztató vérményegzőt ült, hogy minden kőve erről regél, falevele erről zizeg a szellője erről sutteg, nem lehet hálátlan senkihez, aki nemzeti lételüknek hasznára és dicsőségére van.“

Körülbelül így mondtam a tíz esztendő lepergése után ennek a színésznek rajongó szívű, érdemekben gazdag vezetője újra ideidézett s én itt tanúságot teszek im arról, hogy nem csalódtam. Ez a szeretet most is eleven. S ez a szeretet ékes bizonyosság amellet, hogy a fekete tinta is lehet olyan nemes, mint a pirosuló vér, ha csöppjei az emberi haladásért, szabadságért, vagy a nemzet kultúrájért folynak.

Ez alatt a tíz év alatt pedig de nagyon előre lódult a magyar drámaírás szekere! A magyar színpadi művek ezalatt a tíz év alatt indultak el diadalmas világkörüli utjukra s ma már dicsőségesen szárnyal a magyar dráma híre az ó- és újvilág valamennyi nagy városának színpada fölött. A Molnár Ferenc, Bródy Sándor, Herczeg Ferenc, Lengyel Menyhért nevével visszhangos ma csaknem valamennyi metropolis nézőtere s a külföldi színházi irodákban egyik legkelendőbb árucikk a magyar szindarab. Abból a nagy, zürzavaros koncertből, melyet Európa vezető színpadjai pokoli disszonanciával rendeznek, a magyar drámának mind harsányabban hallszik a hangja. A mi drámánk az utóbbi idők alatt csodásan finomodott, technikai bosszorkányságokban gazdagodott, színpadi raffineriákkal osinosodott, az egész emberiséget érdeklő gondolatokkal sulyosodott, ötleteivel ragyogó színpompát nyert, eszizoltságban, furfargban, léhaságban és elmésségben tíz év alatt száz esztendőnek megfelelő haladással lendült előre, de tagadhatatlan, hogy e haladás útjának első irányát Csiky Gergely adta meg ma már sok tekintetben naivnak látszó, de az ő idejében merész drámáival.

Sajátságos türemény, hogy modern társadalmi drámánk megteremtője s a speciális színpadi technikának legkiválóbb magyar mestere

egy kolostor magányos cellájából került ki. S ennek a tüneménynek érdekességét és sajátosságát nem lehet azoknak a glóriás nagyságoknak az emlegetésével csökkenteni, akik szintén reverendát hordtak s szintén a színpad számára dolgoztak. Csiky zsege ifjúságától kezdve a legszigorubb, a legelzártabb s legridegebb papi nevelésben részesült, készségesen vetette magát alá a szoros fegyelem s a szent kötelezettség minden szabályainak s cellájának csendes egyhangúságában csak absztrakt reflexiókból ismerte az életet s ő mégis úgy lépett ki egyszerre az elvont szemlélődés szomorú magányából, mint az élet iskolájának valóságos mestere, biztos szemével rögtön eligazodva a társadalom utvesztőjének minden ágán.

S ha figyelembe vesszük azt a kétségkívül fontos körülményt is, hogy hosszú ideig volt a szentszéknél a házassági ügyek, a válási perpatvarok referense s így a mindennapi élet sok titkos rugója pattant fel előtte, sulyos társadalmi konfliktusokra irányozván figyelmét, még mindig nem találjuk teljes magyarázatát annak, miként pattanhatott ő a való élet praktikus ismerete nélkül, a kolostor falai közül egyszerre úgy a színpadra, mint egy új Athene-Pellos, mint a magyar dráma legnagyobb realistája, mint társadalmi drámánk legelső uttörője? Kielégítő magyarázatot csak az a bámulatosau

jutalmazza meg a tragikus hősokeket, akik a bukás után megjelennek a szuffiták előtt, hogy a tapsokat és koszorukat behajtsák.

Az egybecsapás előtt, a harc küszöbén, amely bizonynyal nem hagyja békén a szenvedélyeket, a nemzet nem sokat ér Andrassy Gyula gróf pártatlan filozófiájával. Arra talán jó ez, hogy a harc eldőlte után a filozóf-nak minden körülmények között igaza legyen; egyébként azonban ép olyasforma, mintha egy tripoliszi effendi a csata előtt értekezést tartana a törököknek és olaszoknak arról, hogy a háboru milyen ártalmas az egész-ségre.

Harc előtt.

— Házfelosztás és választás. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 2.

Összetörtött békeremények omladékain har-
ra készülődik a politika minden táborra. A kor-
mány felfogása az, hogy nem tárgyalhat és va-
lamire való kilátással nem egyezkedhetik azzal
az ellenzékkel, amely maga sem egységes ab-
ban, a mit akar, s nemcsak kívánságainak ösz-
szessége, hanem a különböző pártok kívánságai
egymagukban is mértéktelenek.

A harc tehát megindul s az első ütközet a
házasabályok körül folyik le. Arról, hogy ezen
a harctéren mik a kilátások, beavatott munka-
párti forrás ezt mondta ma:

Távozik az elnökség?

A kormány arra gondol, hogy a mostani
házasabályokat úgy kezelte, hogy a Ház a
maga rendeltetése munkáját végezze, azaz ta-
nácskozzék és ne tudjon technikázni. Eddig
korlátlanul folyt a technika, mert a Ház mos-
tani elnökségének felfogása szerint a mostani
házasabályokban ennek akadályja nincs. A
mostani elnökség a négy hónapos gyakorlat
után nem fedezheti föl a házasabályokban azo-
kat az akadályokat, amelyeket eddig nem lát-
tott meg, tehát távozni fog a helyéről. Az el-
nökváltozás mindenképen érzékenyen érinti a
házasabályok új kezelésének erkölcsi hatályos-
ságát, de nyilván nem akadályozza meg a többsé-
get, amely a régi kezelést csak elnézte, de
a maga kifejezett felfogásával nem szentesít-
ette, hogy a kísérletet egész határozottsággal
végig csinálja.

Kérdés már most, hogy ez a kezelés mi-
lyen sikerre számíthat? Az ellenzéki felfogás
szerint a kormány tévesen hiszi azt, hogy a
technika eddigi fogásai egészen lehetetlenné
válnak. Megpróbálhatja ugyan, hogy a névsze-
rinti szavazásokat olyan sorrendben tüzeti na-
pirendre, hogy azok a véderőjavaslat tárgyalá-
sát ne akadályozzák és a tárgyalások siettetése
végzett napi nyolc órás időtartammal párhuzam-
os üléseket rendszeresíthet. De ha eképen a
technika minden fogása lehetetlenné is válik,
még mindig szabad tere marad a végtelenségbe
kinyújtható beszédes ostrukciónak.

Nem marad tehát más hátra, mint

a házasabály-revizio.

A mostani házasabályokat tehát minden-
képen meg kell változtatni, de a mostani or-
szággyűlésen erőszak nélkül megváltoztatni
aligha lehet. Erre pedig a kormány, sokszoros
kijelentése szerint, nem gondol. Marad tehát
utolsónak a legsúlyosabb parlamenti fegyver:
a házfelosztás. Ahogyan a helyzet ma áll,
amilyen kilátásokkal a most kezdődő próba
megindul ennek

új választáshoz kell vezetnie.

Hogy azután mi lesz a választás eredmé-
nye, azt ma még korai volna mérlegre tenni.
Csak annyit állapítunk meg, hogy ez az ered-
mény elsősorban ép azon dől el, vajon mi fog
történni a választásig?

Andrassy a helyzetről.

Ami a helyzetet illeti, az bizony nagyon
rossz — mondotta ma Andrassy Gyula gróf
egy újságírónak. Nem tudom, hogy hol fog
végződni. Mind a két fél: a kormány is, az el-
lenzék is dühös és mind a ketten bűnösök.
Annak nem lehet semmi esetre sem jó vége,
hogy dühükben fejfel mennek egymásnak.

— Az esetleges elnökváltozás és a bekö-
vetkező elnökválasztás megobstruálásáról miké-
pen vélekedik kegyelmes uram? — volt a kö-
vetkező kérdés.

— Gyerekijáték lenne az elnökválasztás
megobstruálása. Egyáltalán nem vagyok hive
semmiféle obstrukciónak, annál kevésbé egy
ilyen obstrukciónak.

— Ugy hírlik, hogy már a legközelebbi ülés-
sen bejelenti a miniszterelnök ur a párhuzamos
üléseket.

— Szerintem rossz lenne ez a taktika.
Mert mit jelentenének a délutáni ülések? Azt,
ugye, hogy az ülések idejét meghosszabbít-
taná a kormány; ezzel pedig csak azt érheti
el a mostani viszonyok között, hogy több időt
boccsájt az ellenzék rendelkezésére. Ez a kétség-
telenül rossz taktika.

éles társadalmi érzék nyújt, amely vele szület-
tett s a teljes elzárkózottság dacára is csodá-
san kifejlődött benne, amelynek nem volt szük-
sége tanulásra, tapasztalatokra, hogy megtudja
s meglássa azt, amit mások egy élet szorgos
kutatásai után sem tudnak felfedezni.

Ilyen finoman kifejlődött társadalmi érzék
mellett a szeminárium, mely existenciát adott
neki, börtön volt a lelkének s megérthetjük,
amikor így fakad ki temesvári életéről beszél-
vén: „Ez élet nem tetszett s boldogtalannak
érztem magamat.“ Vágyai másfelé sarkaltak,
más hivatást érzett kabalében s fogadalma meg
hivatása nem lehettek jó barátok. Az egyház,
mely nem folytató többé olyan éles harcot a
modern tudománnyal, a szinpadal még min-
dig hadilábon áll; az irodalmi vagy tudomá-
nyos hírnév emelkedésül szolgálhat minden
papnak, de a szinpadon aratott dicsőség soha.
Hát még a dicsőségnek az a fajtája, minőt
Csiky aratott: a szinpadi fejlődésnek az az
iránya, amelynek ő lett a zászlóvivője, a mo-
dern reális dráma, melynek jelszavát Goethe
adta:

Greif hinein ins volle Menschenleben

Und wo du's packst, dort ist's interessant.

S ha bár az ő liberális gondolkozása soha-
sem tudta felfogni azt a kikerülhetetlen nagy
összeütközést, mely a papi talár és a modern
szinpad realizmusa között van, kénytelen volt
mégis meghajolni az egyház ridog felfogása
előtt s levetni magáról a reverendát, bár arra

sohasem vált méltatlanná. Ha végigtekintünk
életének folyásán s munkálkodásának igen tág
mezején, lehetetlen el nem ismernünk, hogy a
magyar irodalom jelesei között a legtanulságo-
sabb s legtiszteletreméltóbb pályafutások egyike
az övé.

Minden megvan benne a kivételes tehetség
éltető melegéből, de hiányzik a zseni sugárzó
fénye, szertelen lángolása, magával ragadó vul-
kánikus ereje. Nagy tudás, mély érzés, gazdag
képzelet, emelkedett szellem, fogékony lélek,
költői ihlet, mind egyesülve vannak az ő nagy
tehetségében, de semmi sem csap át a korlátok-
tokon, minczen az ész kormányzata alatt áll, a
szenvedélye nem csapong zabolátlanul, az ér-
zelmei örömben és búbán egyaránt mértéktar-
tók, gyűlöletben épugy, mint a szerelemben jó-
zanok maradnak, a szelleme nem ittasul meg,
nem emelkedik fel ama bizonyos látnoki örült-
ség magaslatára s a lelke nem szárnyal ott
fenn, nekünk földi halandóknak káprázatos
magasságban. Az okoskodó ésszt meghódolásra
készíti, de nem képes megával ragadni az ér-
zék, a szívet, a lelket. A gondolkozása fegyvel-
mezett, tisztában van a drámaírás törvényho-
zóinak, különösen Aristotelesnek, minden pa-
ragrafusával, tiszteletteljesen ragaszkodik hoz-
zájuk, óvakodik attól, hogy összezuza a merev
szabályokat s romjaikon új törvényt alkosson;
óvakodik attól, hogy e szenvedély mindent le-
gázoló ereje vegye át az uralmat s ragadja ma-
gával ismeretlen világokba muzsáját. Érzései
nem lázonganak, a féltelen fölindulásoktól tá-

VÁROS ÉS MEGYE.

Vizvezeték a Ferenc Józsefvárosban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

A városi jogügyi bizottság ma délután tar-
tott ülésében foglalkozott az aradi vizvezeték
tulajdonjogának peres ügyével, amely már any-
nyira megakadályozza a vizvezeték szükséges
fejlesztését, hogy sürgősen intézkedni kell vala-
melyes megoldási módozat találása végett.

Tudvalevő, hogy a város a vizvezetési tár-
sasággal szemben 1907. november 30 tól kez-
dőddőleg érvényesítette fölmondási jogát és bi-
rói lététbe helyezte a szerződésben megállapi-
tott megváltási összeget. Ezzel egyidejűleg az
aradi törvényszéknél keresetet is indított arra,
hogy mondják ki: a vizvezeték tulajdonjoga
1907. november 30-tól a várost illeti. Miután a
a vizvezetési társaság viszanterjesztése szer-
ződés felbontásához ugyan hozzájárult, de ma-
gasabb megváltási összeg megállapítását kérte,
hosszadalmas per keletkezett az ügyből. A
vizvezeték azóta zárgondnok vezetési és a há-
lózatot, a vízműveket a zár megszüntetéséig
nem lehet kibővíteni.

Az Óvártér vezetése és házakkal beépítése
tette aktuálissá a vizvezeték fejlesztésének kér-
dését. Az új városrész megteremtéséhez addig
nem foghat hozzá a város, amíg a vizvezetési
vízzel ellátást biztosítva nem látja. A mai kö-
rülmények között pedig az új, Ferenc József
városrésze a vizvezetési határozatot kiterjesz-
teni nem lehet. Ameddig a peres vizvezetékét
a zár alól fel nem oldják, addig annak állagá-
ban változást ejteni tilos. Önálló újabb vízmű-
vet pedig már csak azért sem létesíthet a vá-
ros, mert a szerződés kizárólagossági jogot
biztosít a vizvezetési társaságnak. Ha a város
akár az egyik, akár a másik módo. választaná
a Ferenc József városrész vizellátására, a per-
vesztés esetén súlyos kártérítési pereknek tenné
ki magát.

A jogügyi bizottság arra keresett és talált
módot, hogy a város ilyen következmények ki-
látásától menten vezethesse be a vizvezetékét az
Óvártérre. A törvényhatósági bizottságnak te-
hát azt fogja javasolni a jogügyi bizottság:
Mondja ki a közgyűlés, hogy az Óvártér viz-
vezetési csőhálózatot ellátja a város, azonban
ezt az új hálózatot a főnyomócsőnél külön viz-
órával lekapcsolja. A vízdíjakat a város fizeti
a fővízmérőóra mutatása szerint a zárgondnok-
ságnak, az egyes Óvártéri vízfogyasztókból pe-
dig a város szedi be a vízbéreltet.

Igy esetleges pervesztés esetén is telje-
sen kimutatható az új vizvezetési hálózatot
fogyasztott víz mennyisége. Külön vízmű föl-

vol áll, a szenvedélynek szívéből feltörő vihar-
ját az agyán szűri keresztül s csak ennek hi-
deg rostjain engedni tolla hegyéig jutni. Mindig
töprengedik, mindig számítt, mindig gondolko-
zik, mindig kombinál. Bizonyos féltékenységgel,
valami higgadt megfontolással veti elragadta-
tásaira a józan ész békóját. Csöndesíti hevüle-
tét, lehűti szenvedélyének égő tüzét.

Talán a klastrom-élet hidegsége és szürke
egyhangúsága tette szellemét ilyen józanná, ta-
lán az ölts ki belőle a merész lángolást, a
költői ihlet féltelen szárnyalását, talán az
szűrte le érzéseit s verte békák közé a szelle-
mét. De lehet az is — sőt valószínűbb —
hogy a lénye volt olyan: egyszerű, józan,
okoskodó. Az agya sohasem ég tüzből, mindig
logikusan gondolkodik.

A drámai technika igazi virtuóizációja a ma-
gyar színművészetben tulajdonképen Csiky Ger-
gelyivel kezdődik. A Proletárok feltűnésének
pedig irodalomtörténetünkben mindenképen
megmarad az a komoly jelentősége, hogy in-
nen fogják számítani a modern magyar társa-
dalmi dráma szerves fejlődésének kezdetét.
Órizzük meg tehát Csiky emléket szeretettel,
ápoljuk az ő munkájának kultuszát megértés-
sel. S amikor büszke gyönyörűséggel látjuk,
hogy szinpadi írónk diadalai révén ismerni s
megbecsülni kezdik kulturánkat szerte a vilá-
gon, ne felejtjük el, hogy a mai dráma nagy-
szerű ivü lendületének első hatalmas lökését
Csiky Gergely adta meg.

állítás azonban a már elmondott okok miatt nem lehetséges. A vízvezeték zárgondnokát különben megkeresik, hogy a vízszolgáltatás ilyen módjához járuljon hozzá. A városi tisztviselőség pedig a zárlati hatóságokhoz, az aradi törvényszékhez fog fordulni ilyen értelmű határozatért.

Tisza István gróf a vármegyei tisztviselőkért. Tisza István gróf mindenkor tanujelét adta, hogy mennyire szívén viseli a tisztviselők érdekeit s különösen a vármegyei tisztviselőknek milyennek ösztönözni jóakarója. A vármegyei tisztviselők között álló státuszrendezése alkalmából Tisza István gróf tervezetét dolgozott ki és ebben annak a nézetének adott kifejezést, hogy az árvászeki ülnökök a jövőben ne a VIII., hanem a IX. fizetési osztályba való sorozással kezdjék meg működésüket. A vármegyei árvászeki tisztviselők ezt az osztályozást sérelmesnek tartották és memorandumba foglalták sérelmeiket. Werner Kálmán, Bihar-vármegyei árvászeki elnöke eljuttatta a memorandumot Tisza István grófnak, aki áttanulmányozta azt és válaszában kijelentette, hogy intencióinak is teljesen megfelel, hogy az ülnöki állások a VIII. fizetési osztálytól kezdődjenek, hogyha ez a IX. fizetési osztályba sorolt fogalmazói állások rendezésével kapcsolatban történik. Tisztán forma kérdése, hogy e célt akként érjük-e el, hogy az ülnöki állásokat a IX.-VIII. és VII. fizetési osztályokba sorolva megfelelő tanács-elnöki állásokat szervezzünk, melyek előtt a VI. fizetési osztályt is megnyitjuk, vagy pedig IX. fizetési osztályban levő tisztviselőket fogalmazóknak nevezve, az ülnökök előtt nyitjuk meg a VI. fizetési osztályt is.

Egy alapítandó cipőgyár városi segélye. Weisz Mór és érdektársai gyulai lakosok egy millió korona alaptőkével részvénytársaságot szándékoznak alapítani, amely Aradon cipőgyárat állítana fel. Az érdekeltek Varjassy Lajos polgármester kezdeményezésére személték ki Aradot és a törvényhatósághoz intézett beadványukban megjelölték mindazt, amit az alapításnál a várostól segély fejében kérnek. A polgármester elnöklésével a gyáralapítási bizottság ma tartott ülést és tárgyalta a kérvényt, melynek nem minden óhaját tartotta teljesíthetőnek. Az alapítók elmondják, hogy egy millió korona alaptőkét úgy szándékoznak előteremteni, hogy ötszáz ezer koronát ők jegyeznek, a többi átengedik az aradiaknak. Ha itt nem helyezhetnének el a részvényeket, akkor az egész tőkét ők adják. Kétszáz munkással kezdenék a cipőgyártást a teljesen modernül berendezendő gyárban és a termelést évről évre fokoznák. Városi segély fejében kérnek: 1. Ingyen telket a gyár és munkás lakások céljaira. A bizottság hajlandó az autómobil gyár mögött megfelelő területet átengedni és opcióit biztosít az alapítók-nak még egy területre öt évig, hogy a telepet majd fejleszthessék. Ennek a teleknek az árát 10 koronában szabta meg a bizottság négyszög-ölenként. 2. Ingyen téglát, vagy negyvenezer korona építési segélyt. A bizottság ülésén részt vett Weisz Mór gyulai gyáros kijelentette, hogy hajlandó ezt a segélyt nagyobb telek alakjában elfogadni. A bizottság a kérést semimenny alakban sem tartja teljesíthetőnek. 3. Minden munkás után, akár a gyárban, akár háziiparilag van alkalmazva, évenként és fejenként negyven koronát tíz évre. A polgármester Temesvárról beszerzett adatok alapján azt javasolta, hogy úgy mint Temesvár a Turul-gyárnak fejenként tíz koronát biztosított makszimális 6000 korona évi összegben, Arad is így segélyezze az alakítandó gyárat. 4. Tizenöt évi városi adó és kövezet vámmentességet. A bizottság megajánlotta. 5. Ingyenes gondoskodást a szennyvizek elvezetéséről. A csatorna elkészítését 4175 korona összegben a bizottság teljesítendőnek mondotta. 6. Ivóvizet a város díjtalanul szolgáltatson és vezetessen a telepre. Minthogy a város a vízvezeték felett nem rendelkezik, ezt a kikötést nem tartja teljesíthetőnek a bizottság. A polgármester a kérvényezőket értesíti a bizottság határozatairól és felkérli, hogy a közgyűlés napjára adjanak választ, vajon elfogadják-e, vagy nem?

Sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1911. évi november hó 8-án d. n. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 1.

Polgármester havi jelentése. 2. A tanács beterjeszti az 1912. évi háztartási, tisztviselői nyugdíj-, szennyvíz-, kövezet és hidalapra vonatkozó költségelőirányzatot. 3. Az igazoló választmány beterjeszti a legtöbb adófizetők névjegyzékét. 4. A belügyminiszter intézkvénye a városi tisztviselők fizetésrendezésének jóváhagyása tárgyában. 5. A tanács névszerinti szavazás végett beterjeszti Dragomir Gyula telekvétel iránti kérelmét. 6. A gazdasági széknek előterjesztése népkonyhák felállítására, illetve élelmiszeres hatósági elárúsítás tárgyában. 7. A számvonosság előterjesztése a hidépítési kölcsön annuitásának fedezete tárgyában.

Agyonlőtt aradi vasutas.

— Leszámolás a csábitóval. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Ennek az esztendőnek szeptember hónapjában vette feleségül Erdős György államvasuti felügyelő Czako Teréziát Szegvárról. A férj 29, az asszony 17 esztendő volt. Mindketten szép, fiatal emberek, akik úgy rendezkedtek be, hogy az életük boldogságához semmi sem hiányzott. Szerették egymást, mindketten elég jómódu szülőktől származtak. A Mosóczy-telepen, a Dugonics-utca 29. számú ház volt a tulajdonuk és a lakásuk berendezésén, butorzatán meglátszik a jobb mód. A fiatalok boldogsága mögé azonban egy árnyék toladott egybekelésük napjától kezdve. Az asszony okossága kezdett ezzel az ijesztő rémrel megbirkózni, azonban ez csakhamar helyet változtatott és a házaspár közé toladott. Ez az árnyék névtelen levelek alakjában jelentkezett és azt adta tudtára a férjébe halálosan szerelmes fiatal asszonynak, hogy az urához egy másik nő is formál jogot, mert még házassága előtt három évvel viszonyt folytatott vele sőt gyermeket is szült neki.

Ma reggel aztán Erdősé a maga végtelen fájdalomra meggyőződött arról, hogy ez az árnyék erősebb volt, mint aminek ő hitte. A cserben hagyott szerető alakjában megjelent és leszámolt azzal, aki őt szerencsétlenné tette. Három revolverlövessel megölte Bilicska Teréz ma reggel hat óra tájban Erdős Györgyöt a saját házában, aki szíventalálva néhány pillanatnyi kínlás után meghalt. Magát is elkarta pusztítani, de nem volt ereje hozzá. Elment a véres tett színhelyéről a szülei házába. Otthon találta a bátyját, Bilicska Ferenc városi rendőrt. Annak elmondotta, hogy ma hajnalban mit cselekedett és arra kérte, vigye őt a rendőrfőkapitány elé.

A rendőr, kötelességéhez híven, karon fogta az iszonyatos cselekedett súlya alatt az örüléshez közel álló nővérét és Green Nándor főkapitány elé állította:

— Jelentem alásnan a főkapitány urnak, előállítottam a nővéremet, ma reggel megölte Erdős Györgyöt, a szeretőjét.

A rendőrség részéről Green főkapitány, Szecepkovszky Teofil rendőrhadnagy és Prohászka László dr. tb. főorvos azonnal kimentek a Dugonics-utca 29. számú házhoz, a gyilkosság előzményeinek a megállapítása céljából.

Ott találták a holttest mellett a zokogó fiatal özvegyet, Erdős Györgynét és ennek fivérét Czako József vasuti altisztet.

Az orvos megállapította, hogy golyó ölte meg az ágyban fekvő Erdőst. Két lövés történt, az egyik a jobb vállon, a másik a szív alatt találta s ez utóbbi a tüdőt ütötte át.

Erdősét hallgatta ki elsőnek a főkapitány, aki a következőket mondotta:

— Tegnap délután négy órakor fivéremmel és a sógornómmal Szegvárra utaztam. hogy az ünnep alkalmából felkeressem enyéim

sirját. Ma reggel érkezünk meg és én a vasuti állomásra mentem, mert úgy tudtam, hogy a férjem szolgálatban lesz és elkartam tőle kérni a lakásuk kulcsát. Nem találtam őt, azt hittem beteg és ezért hazasiettem. A házba lépve minden ajtót nyitva találtam és az uramat ágyban fekvő találtam, felöltözötten. Azt hittem, hogy alszik, költögettem, de nem ébredt. Jobban megnéztem és iszonyodva vettem észre, hogy halott. Sem körülötte, sem rajta vérnyomot nem láttam, de az tűnt fel, hogy az ágyon tiszta lepedőt találtam. Első pillanatban arra gondoltam, hogy a férjem öngyilkos lett. Kerestem az eszközt, amivel tettét elkövethette. Kimentem az éléskamrába, ott a szennyes ruha tetején egy vizes lepedőt pillantottam meg, melyen vérnyomok voltak láthatók. A konyha szekrény tetején egy dominójáték és egy imakönyv volt, amit az uram tegnap vett nekem ajándékba. Az ágy mellett egy fogóban lévő gyertya pislogott. Elszaladtam a fivéremhez, akivel visszatérve felbontottuk az uram ruháját és láttuk, hogy itt gyilkosság történt, mert a sebet ütött revolvert sehol sem találtuk.

— Azonnal eszembe ötlött — folytatta Erdősé a vallomását — hogy esküvőnk előtt néhány héttel, augusztus havában, névtelen levelet kaptam, melyben egy ismeretlen tudtomra adja, hogy férjemnek viszonya volt három évig azzal a leánnyal, akit ő most megkért. A leány folytonosan öngyilkossággal foglalkozik. Ha a nő meghal — írja a névtelen — akkor Erdős György is meghal. A levelet megmutattam férjemnek, aki azt elvette tőlem. Nem tagadta a viszonyt, sőt beismerte, hogy gyermek is származott belőle. Sőt azt is megmondta, hogy Bilicska Teréznek hívják és a szenttamási puszta szakácsnő. Később még két levelet kaptam hasonló tartalommal. A leányt nem sikerült megismernem. Az elmúlt hónapban az uram említette, hogy a leány felkereste őt az állomáson, revolvert látott nála, mert állandóan fegyvert visel magánál. Ez a leány ölhette meg az uramat.

— Ugy van — mondotta a főkapitány — már a rendőrségen is van a tettes és beismerte, hogy ma reggel agyonlőtte a maga férjét.

A rendőrség elvégezte ezután a helyszíni szemlét, intézkedett, hogy a hullát a felső temető halottas házába szállítsák, mert ott a törvényszék vizsgálóbírája felboncoltatja.

Kihallgatták még Czako Józsefet, aki Erdősével Szegváron volt, majd pedig egy Körösi Mihály nevű cipész segédet, aki az éjszakai a tett színhelyével átellenben épülő házban töltötte és azt vallotta, hogy éjjel 3 óra tájban hallott három lövést. Ez nem igaz.

Az igazságot leplezetlenül elmondotta Bilicska Teréz, akit Szecepkovszky hallgatott ki, miután a Dugonics-utcából visszatért a város házára. Halálsápadtan, teljesen megtörve, rezkető ajakkal így vallott a gyilkos leány:

— Ma reggel hat óra tájban Erdős Györgyöt előre megfontolt szándékkal agyonlőttem. Elhatároztam ugyan, hogy magamat is elpusztítom, de ehhez nem volt erőm. Erdőssel előttem három évvel ismerkedtem meg, tizenhétéves voltam és minthogy azonnal házasságot ígért és a kezemet az anyámtól meg is kérte, viszonyt folytattam vele. Tavaly decemberben gyermekem született, de csakhamar meghalt. A gyermek születése alkalmával úgy bánt velem, mintha szakítani akarna s ki is jelentette, hogy nem vesz el feleségül. Ekkor határoztam el, hogy megölöm és magamat is elpusztítom. Elhatározásom megerősödött, mikor Erdős megöngyilkosult és még is folytatni akarta velem a viszonyt. Mikor nem volt szolgálatban, mindany-

nyiszor felkeresett engem Nesnera Aladár főigazgatóéknál, ahol mint szakácsnő szolgáltam, noha megtiltottam neki, hogy utánam járjon. Október 30-ikán is nálam volt s arra kért, hogy november elsején, mikor a felesége távol lesz Aradról, keressem fel a lakásán. Eleinte vonakodtam, de aztán elhatároztam, hogy megyek, mert le fogok vele számolni.

— Tegnap délután magamhoz vettem a gazdám revolverét azzal az elhatározással, hogy végzek Erdőssel, meg magammal, mert egy elesett leánynak nincs mit keresnie a földön. Este Erdős egyfogatu kocsival várt a nyári színháznál. A városházánál kiszálltunk a kocsiból és gyalog folytattuk az utat a lakására. Két óráig elbeszélgettünk, majd lefeküdtünk. Öt órakor Erdős azt mondotta nekem, hogy a felesége reggel hazajön, ő pedig szolgálatba lép és felszólított, hogy távozzam, ő majd elkísér. Én nem akartam távozni s mikor Erdős azt mondotta, hogy ne izgassam őt fel a viselkedéssel, revolvert rántottam, ráirányítottam s háromszor rálöttem. Erdős összeesett, fel-emeltem a földről és ágyba fektettem. Eltávoztam, felkerestem szüleim házában a fivéremet, akivel ide jöttem.

A leány kihallgatása után teljesen megtört, de azért nyugodtan viselkedett még akkor is, mikor letartóztatták. Este azonban külön őrt kellett melléje állítani, mert úgy viselkedett, hogy tartani lehetett öngyilkosságától.

Holnap kísérik át a törvényszékhez.

Eltűnt gavallér.

— Wahrmann Richárd Amerikában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

A nevezetes Wahrmann Mórnak, akinek pompás esztét, nemesszivűségét Daák Ferenc is megbecsülte, nem volt öröme a fiaiban. Amíg élt, keserű vicceket mondott róluk. Ilyeneket:

— Magyarországon nincsen célja az antiszemizmussal. Obstobaság. Az apa forgatja a kereket, huzza a kutból a teli vedret, a fia aztán szépen visszaönti a kutba a vizet.

Wahrmann Ernő és Wahrmann Richárd nem is gyarapították az apai vagyont. Sőt ellenkezőleg. Hihetetlenül pazarló életet élt ez a két fiu, végigszörték az apjuk pénzét az egész kontinensen. Harmincöt éves korukban majdnem készek voltak. Testvérhuguk Beretvásné-Wahrman René számtalanszor rendezte a két fiut, utóbb meguntta és nem segítette őket. Akkor Ernő és Richárd már ismert figurák voltak abban a nemzetközi társaságban, amely a telet a Riviérán, a tavaszt Londonban, az év többi részét pedig a földkerekség versenypályáin tölti a ringben és a nagytribün alatt. Két szomorú veréb a keselyük között. Mert Wahrmannék az élet minden vonatkozásában balekek maradtak. Kibaszalták és kinevették őket. Ernő öngyilkos lett. Nem bírta a szegénységet. Egy francia huszadrangu színész nő fogta le a szemét, akivel bizonyára gavallér volt a régi dicsőségben. Mont-Carlóban temették el.

Wahrmann Richárd, az okosabb, erősebb és szebb Wahrmann, néhány év óta igen eszedesen Bácsben élt. Mint egy nyugalmazott őrnagy, vagy számtanácsos. Minden este kifogástalan evening dressben megjelent a Jockey-Klub-ban, ahol egy évtized előtt bankár, később poentör volt és most kibic lett. A csepelegeti versenystálló volt tulajdonosa nem játszott. Mert nem játszhatott.

Néhány hét óta nem mutatkozott Wahrmann Richárd. És talán soha többé nem tér vissza. A császár, akit nem hiába neveznek a monarchia első gavallérjának, visszaemlékezett

arra, hogy Wahrmann Mór nemcsak Magyarország pénzügyi világában, de a magyar politikában is vezető szerepet játszott és nem egy bonyodalmas pénzügyi problémát oldott meg a delegációban a közös költségvetés javára. A császár nem felejt. Egy előkelő osztrák magnás utján értesült Wahrmann Richárd szomorú sorsáról és utasította házipénztára főintézőjét, hogy hozza rendbe a letört gavallér adósságait és neki magának évi járadékot utalványozzon. Egyetlen kikötése volt: Wahrmann Richárdnak el kell hagynia Európát... Hat hét előtt történt ez. Azóta tűnt el Wahrmann Richárd. Amerikába költözött.

Öngyilkos aradmegyei állatorvos.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Magyarpécska, november 2.

Ma reggel fél nyolckor Magyarpécskán öngyilkos lett Doktor Izidor állatorvos. Golyót röpített a halántékába és a szerencsétlen férfi rövid idő alatt kiszenvedett.

Az általános becsülés közepette élt kiváló ember tragikus elmulása mindenfelé nagy részvétet keltett. A negyvennyolc esztendőes férfi a legkiválóbb szakemberek közé sorolható és a halála, a balsors egy szépen indult karriert zúzott össze nagy családjának és embertársainak őszinte szomorúságára.

Doktor Izidor csak az idén áprilisban került Magyarpécskára, ahol a szimpatikus férfit és családját hamarosan megkedvelték. Az állatorvos rendkívül munkaszerető, pedáns ember volt. Épen példaszerű pedantériájából támadt az a konfliktusa is, amely a mostani tragédiát előidézte. Doktor Izidor ugyanis két évig mint állami állatorvos működött Győrött, ahova Zombolyáról helyezték át. Zombolyán tizenöt évig működött és soha senkivel sem volt kellemetlensége. Győrött azonban hamarosan differenciái támadtak Angyal Armand győri rendőrfőkapitánnyal. Doktor ugyanis a városi állategészségügyi intézményeket reformálni akarta, mert úgy látta, hogy azok elhanyagolt állapotban vannak.

A főkapitány azonban nem nézte jószemmel ezt a buzgalmat, mert hiúságában sértve érezte magát és a följelentések tömegével árasztotta el a belügyminiszteriumot Doktor ellen. A főkapitány úgy csoportosította a vádakot, hogy Doktor nem tudott kellően védekezni és büntetésből áthelyezték Pécskára. A nagycsaládu embernek valóságos csapás volt ez az áthelyezés. Mindent elkövetett, hogy nagyvárosba helyezék gyermekei iskoláztatása céljából, de ez nem sikerült neki.

Haz a sikertelen akció azonban nem vette el munkakedvét. Szorgalmasan dolgozott Pécskán és reformokat honosított meg az állategészségügyi intézményeknél, különösen a vágóhidnál. Az áthelyezés azonban szerfölött bosszantotta és kirozta az a tulat, hogy Angyal Armand diadalmaszkodott fölötte. A bosszankodás és bánkodás valósággal buskomorrá tette. Nemrég kérvénnyel fordult a miniszteriumhoz és magrongált idegeire való hivatkozással egy évi szabadságot kért. Borsos Béla dr. vármegyei főorvos megvizsgálta és neuraszténiát konstatalt. Ennek alapján egyelőre egy hónapi szabadságot kapott. Amikor ez letelt, újabb szabadságkérvenyt nyújtott be, amely most volt elintézés alatt. Ennek elintézését azonban nem várta be, hanem ma reggel a lakásán halántékra lötte magát és nemsokára meghalt. A holttestet Luszt Ferenc dr. járásorvos vizsgálta meg és miután konstataalta az öngyilkosságot, a hatóság megadta a temetési engedélyt. Az állat-

orvos boldogtalan családjára iránt általános a részvét.

Doktor Izidor nevét orvosi körökben elég jól ismerik találmányai révén. Föltalált többek között egy szabadhullaégetőt, egy új rendszerű operáló asztalt és szarvasmarha orrcsípőt.

Családi dráma három halottal.

— Családirtó aradmegyei gazda. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Borzalmas családi tragédia színhelye volt tegnap az aradmegyei kis Nadab község. Egy parasztgazda agyonlötötte feleségét és apósát, rálötött anyósára s azután önmagát végezte ki szörnyű módon. A három emberéletet azért oltotta ki Hajka Péter, a parasztgazda, mert felesége nem akart tovább vele együtt élni.

Hajka Péter nadabi gazda másfél év előtt vette feleségül Buha Rozáliát. Egy ideig békeségben és egyetértésben éltek egymással, de csakhamar megbomlott ez az egyetértés. Pár hónapi együttélés után ugyanis a férj korosmáznai kezdett, durván bánf fiatal feleségével, ütötte-verte. A múlt hónapban az asszony, látva, hogy férje nem változik meg, hogy hozományát s kis vagyunkájukat elissza, visszament szüleikhez Kisjenőre.

A férj az, asszony távozása után mindent elkövetett, hogy feleségét visszatérítse. Több-szor átment Kisjenőre s hívta haza az asszonyt, ki már hajlandó is lett volna visszatérni férjéhez, de szülei látva, hogy Hajka nem változott meg, nem engedték el leányukat. Hajka erre eltávozott Buháéktól, de még aznap este ittasan visszatért hozzájuk s lelövés-sel fenyegette őket, ha leányukat nem engedik visszatérni Nadabra. Buha Mihály, a leány apja, nagy nehezen lefogta a dühöngő embert s eltávolította házából.

Tegnap reggel Hajkáné anyjával és apjával koosin átment Nadabra, hogy férjénél levő holmijait hazavigye. Hajka ismét kérte az asszonyt, hogy térjen vissza hozzá, de az nem is felelt a kérésére. Az erőszakos természetű ember ekkor kijelentette, hogy semmit sem enged elvinni a házából, ha az asszony nem tér vissza, akkor a holmijait sem engedi elvinni. Az asszony és hozzátartozói azonban erőlyesen követelték a holmikat, szóváltás fejlődött, majd Buha és Hajka dulakodni kezdtek.

— Hát nem akarsz visszajönni és így bánatok velem — kiáltotta Hajka — akkor meghaltok mindnyájan! Ezzel revolvert rántott s rálötött apósára. A golyó szíven találta az öreg Buhát, ki holtan esett össze. Az asszonyok sikoltozva menekültek, de a dühöngő ember nekik sem kegyelmezett. Revolverét feleségére irányította, kit a golyó altestén talált. Ezután anyósára lötött, de Buhánénak sikerült sértetlenül megmenekülni. Két golyót eresztett utána Hajka, de egyik sem talált.

Buháné és leánya azonnal a község-házára mentek s elmondották a történeteket. A község-házáról két esendő ment a helyszínre, kik Hajkát haldokolva találták. A gyilkos ugyanis a merénylet után egy borotvával öngyilkosságot kísérelt meg. Irtózatossággal mellől az egész hasáig falmetszette testét, úgy, hogy a gyomra és belsei kifordultak. Nagy vértócsában, eszméletlenül lelték meg a csendőrok az útváron, egy boglya tövében.

Az előjáróság jelentésére Handl József körorvos kiment a helyszínre s konstataalta, hogy a merénylet sebé feltétlenül halálos. Be akarta varni az időközben eszméletre tért Hajka sebeit, de ez nem engedte magát bekötözni.

— Hagyjanak meghalni, nincs nekem itt már mit keresni! — kiáltotta s nem engedte magához közel az orvost.

Hajkáné sérülését előbb nem tartották súlyosnak de utóbb kiderült, hogy a golyó áttépte a beleket s a sérülés halálos. Estére elvesztette a szerencsétlen fiatal asszony eszméletét s ma reggel kiszenvedett. A délelőtti folyamán belehalt sérüléseibe a merényletű Hajka is.

Buha Mihály holttestét még tegnap felboncolták Morocza Dénes kir. alügyész jelen-

létében, a másik két áldozat holttestét ma boncolták. A gyilkosság egyetlen életbenmaradt tanuját, Buha Mihálynét ma kihallgatták a esendőrök. A szerencsétlen asszony, ki egyszerre veszítette el férjét és gyermekét, azt vallotta, hogy Hejka tegnap is részeg volt s tettét is ittas állapotban követte el.

Tajfun sikere Párisban.

— Saját levelezőnkől. —

A Tajfun kedden, okt 31-én adták huszonötödik Párisban.

A Place du Chatelet zürzavaros hangos felhomályába immár huszonöt este ezeket a szavakat vetíti be a Theatre Sarah — Bernhardt villanyos Transparense és fogja még valószínűleg egész télen át vetíteni. A hidegen világító betűk mintha bizonyos melegséget nyertek volna, mintha tudnák, hogy a fényugarsaikkal bevilágított darabka földet meghódították maguknak. Mert sokat jelentet Tajfun párisi előadása és sikere, jóval többet, mint mikor a német közönség tetszését nyerte meg magyar darab először.

A német színházak ugyanis sohasem zárkóztak el a külföldi import elől és ha jobban is szerették saját szerzőik darabjait, mivel azok közelebb férkőztek a közönségükhöz, és inkább hatottak arra — mert hát az író mindig saját fájának irodalmi igényeit ismeri legjobban — megértették a külföldit is. A német közönség nem fordul el valamitől csak azért, mert idegen, sőt ha látja, hogy a külföldi is tud valamit érdeklődéssel fogadja annak munkáját és élvezzi a megáértől elűt szellem kiválóságait. Ezért volt Molnár Ferencnek minden darabjával nagy sikere Berlinben, olyannyira, hogy ott ma már színházi szezon, mint az egyik berlini lap „A Testő” premierjekor írta „a szellemes magyar” darabja nélkül elképzelni sem lehet.

De a francia egészen más fából van faragva. Nemcsak a legszellemezőbb nép a világon, hanem nagyon is tudja ezt magáról és a francia espritnek nincs nagyobb bálulója, mint önmaga. Francia szerzők műveit a világon mindenütt játsszák, sőt a színházak műsora javarészt francia darabokból áll, a közönség nekik adózik mindenütt hódolattal és pénzzel, csoda-e tehát, hogy náluk idehaza is csak francia színműveket játszanak és hogy nem kíváncsiak arra, hogy mit tud a külföldi, az idegen. Mondhatni, bizonyos ellenszenvvel fogadnak mindent, ami külföldi, mint az idegent, kiról ha csak nem ri le róla az angolsága, feltételezik az ő szemükben a legrosszabbat, t. i. hogy német.

Ennek az ellenszenvnek a legyőzését és még azt is jelenti a Tajfun párisi sikere, hogyha messze is esik Budapest a világtól, mégis elkerülhet onnan magyar darab, ha jó Párisba is, mely pedig színházi és művészeti dolgokban igazán diktál az egész világnak.

A huszonöt előadás magába véve még nem fokmérője a sikernek oly nagy városban, mint Páris és mi is hallgatnánk erről az első jubileumról, ha nem tudnók, hogy ezt követi még a többi. Mert ha visszaemlékezünk arra a kedvező fogadtatásra, melyben az összes lapok részesítették a premierkor, ha halljuk, hogy minden színházba járó ember érdeklődik iránta és ha végignézzük egy előadását, akkor ezt biztosra vehetjük. Ezt az érzékeny, finom idegzetű közönséget izgatja a eszelekmény, sőt fogékony az apróbb részletek iránt is, az ötletesebb mondásokat, jó fordulatokat követi a nyílt színi teps, mely a második felvonás nagy jelenete után, midőn Tokeramó megöli Helént, végig zug a földszint első soraitól fel a legmagasabb emeletéig. — Idegen színészek neve, ha azt a közönség nem is hallotta addig, talán mellékes. De nekünk hálásan kell felemlitenünk, de Maxot, ki mint Tokeramó diadalra vitte az egész darabot. Mesterien játszott ez a művész, minden mozdulata, arcjátéka visszaadta, hiven ki-

fejezte a felszejében dülő nagy izgalmakat. A nagy jelenetben és végig az egész darabban a legtökéletesebbet, az elképzelhető legjobbat nyújtotta. Igaz Tokeramó volt, a sárga faj egy kiváló példánya, akinek lelkében vivja nagy osatáját a Kelet és Nyugat fanatikus és kötelességtudó japán, majd pedig szájalmas, lesújtott ember.

Az egész előadás Lindner megszemélyesítőjétől eltekintve, jó. Lindner itt nem a oinikus, lozüllött író, hanem egy kiabáló, amelletted kedélyes „Bierbruder”. Ugy látszik azonban, hogy a francia ilyennek képzeli és ilyennek szereti látni a németet, mert mindenki megvult elégedve M. Decœur alakításával; nekünk pedig ez a legfontosabb. És ha Páris utcáit rójuk, igaz öröm fog el, ha szemünkbe ötlük „Le Typhon” nagy kék plakátja és ha halljuk, hogy egy francia polgártára azt olvasva nehezen és törve a Lengyel nevet nyögi ki, Holländer Sándor.

Kié a győzelem?

(Kolera pusztit a tripoliszi harotéren.)

Távirati tudósítás.

Arad, november 2.

Két rémes ellenféllel kell az olaszoknak az afrikai gyarmat elrablásáért megküzdeni. A török-arabs katonák és a kolera egyaránt széles hasadékot vágnak az egyre hátráló olasz csapatok soraiban. Még ma sem alkotunk tiszta képet a harotéri helyzetről, de már az valószínű, hogy az olaszok csufos kudarcokkal kezdik meg Tripolisz annekszióját.

Ma ezek a táviratok érkeztek:

Véres harcok a tripoliszi erődöknél.

Berlin, november 2. Tripoliszból jelentik, hogy a törökök az egész várost körülzárták. Az olasz csapatok csak arra szorítkoznak, hogy géppuskával és ágyúval elhárítsák a törökök s az arabok támadását. Az olaszok tízezer új katonát várnak. A kolera terjedése nagyon megnehezíti a helyzetet s ez a veszedelem különösen azért igen nagy, mert Tripolisz környékén háromezer holttest eltakarítatlanul hever.

Konstantinápoly, november 2. A katonai körök ujonganak, mert a törökök a bumeliánai kutakat is elfoglalták. Ha ez igaz, akkor az olaszok viz dolgában a flottára vannak utalva, amely a viharos időjárás miatt nagyon messze van a parttól. Az olaszok ily körülmények között nem tehetnének egyebet, minthogy vagy kapitulálnak, vagy pedig meghalnak.

Konstantinápoly, november 2. A vezérkarhoz érkezett távirat szerint Tripolisznak mind a hat külső erődje a törökök kezében van. Az utcai harc még mindig nagy elkeseredéssel folyik. Bengáziban is nagyon kedvetlenül a helyzet az olaszokra nézve.

Berlin, november 2. Gerbából jelentik: Kedden délután három órákor csaptak az első hetven milliméteres gránátok Tripolisz utcáira. Két gránát fölrobbant, de nem tett kárt. Péntek óta naponként szakadatlanul harcolnak az olasz szárazföldi és hajógyuk részvételével. Vasárnap újabb kórházi hajó érkezett számos asszonynyal és leánynyal. A kolera aggasztóan terjed. Ötszáz olasz katona beteg s a járvány most már az arabokat és zaidókat sem kíméli. Kedden a katonai kórházban huszonöt olasz katona halt meg kolerában.

Róma, november 2. Tripoliszból jelentik, hogy Gavotti műszaki hadnagy repülőgépről hétszáz méter magasságból robbanó lövegeket vetett a török táborba. A hatás emberekre és állatokra nézve rettenetes volt.

Róma, november 2. A Stefani-ügynökség-

nek éjjeli egy órákor jelentik Tripoliszból: A tegnap délután öt órákor megkezdett támadást nem folytatták, a városban teljes nyugalom van. Dobruktól, Dernából, Bengáziból és Hamzból nem érkeznek új hírek, mert légköri hatások következtében a szikratáviró nem működik. Délután hat órákor a kábel is elszakadt. Csak éjjel után tudták helyreállítani az összeköttetést.

Olasz kegyetlenkedések.

Róma, november 2. A Stampa tudósítója jelenti Tripoliszból: *Katonáink kiméletlenül agyonlövök a benszülötteket.* A fölkelők, akik meggyőződésüknek fölállozzák életüket, hősök módjára halnak meg. Én magam láttam néhány kivégzést. Egy férfit és feleséjét, akiknél fegyvert találtak, halálra ítélték. Szeretettel fogták egymás kezét és semmi félelmet sem árultak el. A tiszt vezényelt, hogy a férfit lövjék agyon. Az asszony erősen fogta halott férjének kezét és bátran nézett a halál elé. Most újabb sortűz következett és az asszony fejéből kilocsant az agyveleje. Aztán egy aggastyán következett, majd egy fiatal embert löttek agyon s végül egy öreg asszonyt, akinek ruhájában töltést találtak. Katonáink boszut lihognek és a tisztoknak egész tekintélyüket kell latba vetni, hogy a hadbírósi kivégzéseknek korlátokat szabjanak. Tévedésből két görögöt is agyonlövtek.

Uj harctér az olaszok ellen.

Konstantinápoly, november 2. *Jabia yemeni* seik azt jelentette a szultánnak, hogy összes csapataival készen áll *Erythrea* afrikai olasz gyarmat megtámadására és csak a szultán parancsát várja arra, hogy az olaszok ellen vonuljon.

Az olasz flotta boszura készül.

Konstantinápoly, november 2. Adalia öbölben, Cyprustól északnyugatra három olasz cirkálót láttak.

Zürich, november 2. Ideérkezett magánjelentések szerint az olasz flotta már befejezte utiabb fölvonulását a török vizek felé. A hajóraj első osztálya már elindult Syrakusából.

A pápa és a háború.

Róma, november 2. Az *Osservatore Romano* írja: A Konstantinápolyban megjelenő *Osmanischer Lloyd*, valamint több külföldi lap a mi hivatalos közleményünkkel szemben továbbra is hirdeti, hogy a szentszék bizonyos tekintetben szintén bele van keverve az olasz-török konfliktusba, sőt azt is inszinuálják a szentszéknek, hogy bizonyos anyagi érdekeltisége van a dologban. Óvjuk nemcsak olvasóinkat, hanem olasz és külföldi kartársainkat is, hogy e hamis, célszatos hírek felüljenek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kereskedők Köre telefonja. Az Aradi Kereskedők Köre és helyeszközlő osztálya a Hessinger-utca 5. sz. alatt levő ideiglenes hivatalában az érdekeit felek kényelmére városi és megyei telefont vezetett be, melynek hívó száma 868. címe pedig, Az Aradi Kereskedők Köre és Helyeszközlő-osztálya. A Kör elnöksége ezután is kéri az érdekelteket, hogy a Kör, illetve a helyeszközlő ügyekben kizárólag e számot kéréjk, mert az eddigi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezetével kapcsolatos Helyeszközlő osztály telefonja a mai naptól megszűnt.

A visszautasított szerelem

(Gyilkos merénylet a háziasszony ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Ma reggel félkilenc óra tájban a Magyar-utca 21. számú ház tulajdonosnője, özvegy Bene Gyuláné ellen merényletet követett el Klein Ferenc szabó. Az urinő nem hallgatta meg az ezaltált lelkületű ember szerelmi ömlengéseit és mert nem ment hozzá feleségül, egy tizenegy milliméter átmérőjű revolverrel ma reggel négyszer rálőtt. A véletlen szerencse és az ötven éves hölgy bámulatraméltó lélekjelenléte okozta, hogy csak a karját érte két helyen a merénylet golyója.

Klein Ferenc 42 esztendősz szabómester, körülbelül egy esztendeje lakik Benéné házában. A mester, aki az olló és tű forgatásán kívül még hegedű tanítással is foglalkozik, forró szerelemre gyulladt a háziasszonya iránt. Roppanat előzekénynek mutatkozott, csak hogy közelébe juthasson és szót válthasson vele. Az ötven esztendősz urinőnek határtalan féltékenységgel őrizte és figyelte minden lépését úgy annyira, hogy néhány héttel ezelőtt le akarta löni egy férfi rokonát, akit többször látott a lakásban megfordulni.

Pár hét óta valósággal zaklatássá vált már Klein viselkedése és mikor formálisan megkérte az özvegy kezét és ez visszautasította, elhatározta magát, hogy agyonlövi háziasszonyának rokonát, mert véleménye szerint az állott az ő boldogságának útjában.

— Ha nem jön hozzám feleségül, akkor halál lesz a vége, jelentette ki Klein pátozzsal.

Ma reggel elment hazuról és a Bookó-utcában revolvert vásárolt s így felfegyverkezve tért vissza lakására abban a hitben, hogy ver senytársát ott találja a reggelinél.

Nyolc óra után néhány perccel, a lakása előtti folyosóról észrevette Benéné, hogy Klein feléje közeledik.

— Mit akar itt megint?

— Ezt akarom — szolt a szabó és magasra tartott revolverrel közeledett az uriasasszony felé.

Ez látva, hogy veszély fenyegeti, háttal a szobája felé vonult vissza és az ajtó mögött lévő ágy fejénél meghúzódott. Klein egy-két lépéssel közeledett és a revolvert elsütötte. A lövés nem talált, mert Benéné leguggolt. Majd hirtelen felugrott, nekiszaladt a szabónak, felütötte a revolvert szorongató kezét és kidobta a szobából. Mikor már Klein a folyosón volt, az üveglakos ajtót hirtelen magára zárta. A szabó ekkorra már felocsudott és ólzás nélkül négyszer vagy ötször belőtt az ablakon. Két golyó Benéné jobb karját találta és a bőr alá furódott.

A lövések zajára a házbéliek elsiettek, de Kleinnek sikerült megszöknie. Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt és Prohászka László dr. tb. főorvos mentek ki. Az orvos a sebeket bekötözte és a sebesültet a kórházba szállította. Az állapota nem veszélyes.

Klein a merénylet eikövetése után előbb a városban barangolt majd pedig a várba vette útját. Ugy látszik, hogy minden áron magára akarta vonni a figyelmet, revolverének utolsó lövetését ellötte a levegőbe. A zajt azonban senki sem hallotta meg és ezért a főkapun át betért a várba, ahol a fegyveres őrtől minden bővebb indoklás nélkül azt kérte, hogy löjje agyon akár a saját fegyverével, akár az ő revolverével. Az őrség a pisztollyal hidonászó embert lefogta és telefonon a rendőrséget ari-

zálta. Rendőrök mentek el érte és a bűnügyi osztályra állították, ahol Klein bevalotta, hogy Benéné: azért akarta agyonlöni, mert nem volt hajlandó hozzá nőül menni. Letartóztatták.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Csiky-ciklus második estélye: Cifra nyomorúság, szimü. (C. bérlet.)

Szombat: Csiky-ciklus harmadik estélye: Munkányi, vigjáték. (A bérlet.)

Vasárnap: Délután: Dollárkirálynő, operett. Este: Gál István születésének századik évfordulója alkalmából Peleskei nótárius, vigjáték.

A Csiky-ciklus.

Arad, november 2

A Csiky-ciklus előadásainak sorát ma este a Nagymamával kezdette meg a színház. A fővárosban bemutatott új darabok bukása adta a direktornak azt az ötletet, hogy Shakespeare, Moliere, Csiky remekait ujítsa fel s ezekkel vonzza a közönséget a színházba. Szerencsés véletlennek köszönhetjük tehát a klasszikusok színházhozhozatalát, de azt hisszük, a mai est fonyes sikere bebizonyította a direktor e ötletét is, hogy a közönség szívesebben nézi végig ezeket a régi darabokat, mint a kétes értékű külföldi operett és egyéb újdonságokat. A közönség sokat és szívesen tapsolt, a színház tele volt, szóval a siker erkölcsi és anyagi szempontból egyaránt teljes.

Az előadást Janovics Jenő dr., a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, a kitűnő dramaturg vezette be. Csiky Gergely, mint a társadalmi dráma első magyar műveőjét méltatta, kinek a mai szerzők főleg a színházi technika ismeretét köszönhetik. A közönség nagy figyelemmel hallgatta végig és hosszas tapsai honorálta Janovics dr. tartalmas értekezését, melyet igen bő kivonatban lapunk tárcarovatában közlünk.

Az előadás maga a jobbak közé tartozott. Sajnos, a „nagymama” brillians szerepének Follinuszné egyénisége nem felelt meg s így ő minden igyekezete dacára sem tudott feladatának teljesen eleget tenni. Harmath Józsa Márta szerepében mint mindig, úgy most is bájos és közvetlen volt. Benkőné jóízű nevelőnőjén sokat neveltet a publikum. Deli a fiatal Szerényi gróf, Beregi dr. pedig Kálmán szerepében szép sikert aratott. Polgár diszkrétén, minden túlzástól menten, tehát jól játszotta Todorka szerepét. A közönség sokszor nyílt színen is megtapsolta, épúgy, mint Várnayt, ki Koszta tiszteletes szerepéből csinált kábicetalakítást. Pár szavas szerepében is kitűnő volt Győző. Vendrey Vilmának és Keszlernek kisebb szerep jutott. Annyi nyílt színi tapsot, mint ma este, már rég nem kaptak a színészek, akiket felvonás után is sokszor kihívott a közönség.

Előadás után a színház tagjai s Janovics tisztelői vacsorára gyűltek össze a Vadászklubban. A banketec több pohárköszöntőben ünnepelték a nagyintelligenciájú kolozsvári direktort. (z. j.)

* Az aradi Képző és Iparművészeti Társulat szezonnyitó kiállítása. Koszkoz Jenő, a kiváló magyar akvarell festő, mint értesülünk, legközelebb Aradra érkezik és műveiből, az aradi Képző- és Iparművészeti Társulat. képkiallítást rendez.

* A Csiky ciklus második estélye. Pénteken este folytatja az aradi színház a ma oly sikerrel megkezdett Csiky-ciklust. Előadják a nagynevű író legértékesebb alkotását, a Cifra nyomorúságot, amelyben mély színekkel festi Csiky a magyar társadalmi élet árnyoldalait, a hivatalnokélet nyomorúságát. A szimü előadása mindenképp méltó lesz a nagy íróhoz és a legkisebb szerepek is a leghivatottabb színészek kezébe lesznek. A főszerepeket Keszlernek, Novák Irén, Vendrey Vilma, Follinuszné, Benkőné, Keszler, Várnay, Deli, Beregi dr. fogják játszani. A Csiky-ciklus harmadik előadása és egyszersmind befejezője a Munkányi vigjáték előadása lesz.

* A filharmoniai hangverseny bérleti. A filharmoniai szimfonikus hangversenyre a bérletgyűjtés a mai nappal befejeződött. Az utolsó közlemény óta bérlettek még: Ciorogariu Hermin, László N.-né, Sugár József, Zinner Béla, Glück Dezső, Kenderessy Ferenc, Reicher Fanny, Weinger Zsigmond, Bernát Róbert, Lócs Rezső, Lengyel Manóné, Ring Géza, Fábán Lajos, Geiszt Sándor, Urbán Péter, dr. Grosz Endréné. — Az első filharmoniai bérleti hangverseny november 12-én, vasárnap délután 5 órakor lesz. Jegyek Scherhag és Fia üzletében már most kaphatók. (Andrássy tér 14.)

* Kallay Jolán ungvári primadonna. Kövessy Albert, az ungvári-munkácsi színház igazgatója társulatához szerződtette Kallay Jolán kiváló énekes szubrette, aki a Király-színház János vitéz versenyében a második díjat nyerte, s aki három éve Aradon is működött.

* Strickerné Polónyi Laura dr. Aradon. A szabadgondolkodók aradi egyesülete és a társadalomtudományi társaság aradi fiókjá vasárnap délután együttesen rendezi téli előadás ciklusának elsőjét, amely kétségkívül irodalmi jelentőségűnek ígérkezik. A felolvasó ugyanis Strickerné Polónyi Laura dr. lesz, az országos nevű szociológus, akinek társadalomtudományi munkásságát a Huszadik Század hasábjairól és egyéb tudományi szaktapokból ismerjük. A jeles nőtudós, aki egyébként vonzó egyéniségű és igen bájos megjelenésű fiatal asszony, a nőkérdést fogja fejtegetni. A feltétlenül tudományos értékűnek ígérkező előadás vasárnap f. hó 5-én délután 5 órakor fog a város háza nagyteremben megtartani B-lepődij 20 fillér, eminek elleneben minden hallgató az előadás rövid kivonatát tartalmazó syllabost kap.

* Dollárkirálynő — vasárnap délután. Fall Leó kedves zenéjű operettjét, a Dollárkirálynőt játssza vasárnap délután a színház. A főszereplők ugyanazok lesznek, mint a minapi nagysikerű reprizen.

* Peleskei nótárius — díszelőadásban. Vasárnap este ünnepli meg az aradi színház Gál József születésének századik évfordulóját. Az ünnepség alkalmából a színház a nagynevű író darabját, a Peleskei nótáriust hozza színre. A társulat nagy ambícióval készül a jubileumra.

* A dohánygyári leány. (Az Uránia új szenzációja) Új mesorában holnap ismét nagyhatású képet mutat az Uránia. Sikerült ugyanis előadásra megszerezni a legújabb érdekesítő társadalmi drámát, A dohánygyári leányt. Az izgatató meséjű film az egész Európát behálózó leánykereskedők üzelmét lelelezi le és megrázó élethű képekben mutatja be azt a világot, azokat a fertőket, amelybe az a szerencsétlen teremtés kerül, aki nem tud ellentálni a ravasz csábítás minden eszközeivel dolgozó lélekkufárok. Az Uránia két felvonásos társadalmi drámája az igazság meztelen erejével hat a nézőre és megkapó szörvénnyel meséjével egyike a leghatásosabb moziképeknek, amelyet az ismert filmgyár kitűnő szereplőkkel és gondos technikával állított ki. A szenzációs kép három napig lesz műsoron és már holnap valamennyi előadásban fél hat órától kezdve színpadra kerül.

* Zigmár barátja. (A legszenzációsabb detektívdráma az Apollóban.) Ki ne emlékezik Zigmárra, a vakmerő a véreskezű rablóvezérre? Emlékei most újra élednek egy hasonlóan nagyszabású, ideizgató detektívdrámában. Idejön Zigmár barátja, mint elnevezték a Tolvaj királynő s kívánatos testének minden csábító erejével, raffinátságával s munkaügyességével a kinematográfia eddigi legszörvénnyesebb s legizgalmasabb detektív történetében fellép. Zigmár barátja sokkal vakmerőbb és ügyesebb, mint a véreskezű rablóvezér s így a munkái is sokkal ideizgatóbbak. Ebben a pillanatban még pongyolában, nőiességének minden szépségével látjuk s már a másik pillanatban apacsnak öltözve, késsel a kezében áll előttünk, majd pedig mint fúrge boy kerékpározik. Ez a mozidráma a leglátványosabb alkotása a kinematográfia. Ezeröttszáz méter hosszú, négy felvonásból áll s mintegy ötven óráig tart a bemutatása. A vidéken eddig csak az aradi Apolló színháznak sikerült megszerezni estenként 700 korona kölcsöndíjért a világ legnagyobb mozidramáját, melynek premiére pénteken lesz.

* A színhárlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

Tisza István gróf hamisított levele.

— Az ügyvédjelölt boszúja. —

Távirati tudósítás.

Marosvásárhely, november 2.

Egy-két héttel ezelőtt levél érkezett a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság elnökéhez, a melyben Tisza István gróf névjegye volt. Ez a névjegy meglehetősen szavakban a bizottság jóakarataiba ajánlta Szamek Emil dr. békésabai ügyvédjelöltet, aki ügyvédi vizsgálat előtt áll. A bizottság elnöke gyanúsnak találta a levelet s egyenesen Tisza István grófhhoz fordult fölvilágosításért, aki aztán megírta, hogy a kérdéses ajánlólevél apokrif, mert tőle nem kért és nem is kapott senki sem támogató irást Szamek Emil dr. részére, akit nem is ismer. Ez a história kipattant, de azért Szamek dr. nem lépett vissza a vizsgálattól. Az ügyvédi vizsgálat eredménye az lett, hogy a jelöltet egy évre visszavetették.

Ekkor aztán Szamek Emil dr. fűt fűt megmozgatott a maga igazáért. A bizottság előtt kijelentette, hogy neki semmi köze se volt az apokrif levélhez s hogy valaki ilyen furfangos módon akart boszút állni rajta, hogy ne sikerüljön a vizsgálata. Azt tanácsolták neki, hogy vigye bíróság elé a dolgát. Erre Szamek Emil dr. ismeretlen tettes ellen megtette följelentését s az ügyészség a marosvásárhelyi rendőrséget bizta meg az előnyomozással.

Ez a nyomozás, amelyet Marty Ferenc dr. rendőrkapitány végez, máris meglepő eredménnyel járt. Jelentkezett ugyanis a rendőrségen Kovács József, a marosvásárhelyi Kalvineum-nyomda üzletvezetője s azt vallotta, hogy hónapokkal ezelőtt Reisz József dr. ügyvédjelölt, most már békésabai ügyvéd, aki éppen ügyvédi vizsgálat előtt áll, ötven darab névjegyet csináltatott nála Tisza István gróf nevére. Azt mondta Reisz dr., hogy a rendelést bátyja megbízásából teszi, aki Tisza István gróf titkára.

Két ügyvédjelölt önként jelentkezett a rendőrségen s azt a vallomást tette, hogy Reisz dr. azzal dicsekedett a vizsgálata előtt, hogy neki Tisza István gróf a protektora. Igen érdekes Földes János marosvásárhelyi borbélymester vallomása is. Elmondta, hogy Reisz dr. száz koronával tartozott neki. Amikor sürgette a pénzét, azzal nyugtatta meg, hogy majd a vizsgálata után megfizeti s azt is mondta, hogy bizonyosan megkapja a diplomát, mert Tisza István gróf protegálja.

Ez a protekció nem is maradt el. Reisz dr. — mint a tanuvallomások igazolják, — fölkerlte Zádor Armand könyvkereskedőt, hogy adjon föl egy levelet Nagyváradon Csiky László ügyvéd vizsgáló bizottsági elnök nevére. Mivel Zádor akkor nem utazott el Nagyváradra, a kérdéses levelet egy nagyobb boricékban hozzávaló utasítással elküldték Kálmán Ferenc nagyváradai kereskedőnek, aki azután ajánlva föladta a Csiky Lászlónak címzett levelet, amely Tisza István névjegyén a protegáló sorokat tartalmazta.

Néhány nappal később Reisz József dr. letette az ügyvédi vizsgálatot s megkapta a diplomát, azután ügyvédi irodát nyitott Békésabán. A vizsgálat után néhány nappal tudomására adták Tisza István grófnak, hogy protegálja, Reisz dr., letette a vizsgálatot. Erre azonban Tisza István gróf megírta, hogy ő nem küldött ajánló sorokat Reisz dr. érde-

kében, s hogy ha ilyen levél érkezett volna, csak hamisított lehet. Az ügyvédvizsgáló-bizottság most már összehasonlította az apokrif irást Reisz József vizsgálati kérvényével s a két irást megegyezőnek találták. Ezt az ügyet akkor nem bolygatták tovább.

A marosvásárhelyi rendőrség most megállapította, hogy az a névjegy, amelyen Szamek dr.-t ajánlották, azonos azzal, amellyel annak idején Reisz dr.-t protezsálták s hogy mind a kettő a Kalvineum-nyomdából került ki. Azt is megállapították, hogy az újabb apokrif levelet az arad-cesanádi vasuti vonalon adták föl. Minthogy a Kalvineum nyomdából kikerült névjegyek csak Reisz József dr. birtokában vannak, a gyanu ő reá hármlik.

Szamek dr. a rendőrségen azt vallotta, hogy Reisz József dr. már régóta haragosa, mert évekkal ezelőtt egy lovagias ügyben, amidőn Reisz ellen becsületbíróság ült össze, terhelő vádakat tett rója. Állítólag Reisz dr. azért keltte el az apokrif levelet, hogy Szamek dr.-ra rásüssék a hamisítást, mert sejtette, hogy Tisza István gróftól, minthogy már volt precedense a dolognak, még a vizsgálat előtt megkérdik, vajon ő írta-e a levelet.

Nyugdíjazásom története . . .

— Hogy dolgozik az V ügyosztály. —

Elmondja: Varga Ottó dr.

*

Ismét zajos forrongásban a középiskolai tanárság és fenéig fölkaparodva a tanáregyesület, ügyosztály vezetőjük, Barkóczy báró miatt. Innen is, tulnan is súlyos vádak emelkednek, növekedik a zavar, félreértés, ami nem is csoda, mert történnek is olyan dolgok, melyek a legtürelemesebb embert is kizokkálják sodrából és elkieserítik. Ime bizonyítékul az én nyugdíjazásom története.

Szolgálatom harmincadik évének végén nyaraltam egyik távoli fűrdőben 1910. júliusában, amikor szolgálati évem teljességéhez még vagy két hónapom hiányzott (szeptember közepéig.) Ezért a következő iskolai évben is még szolgálni akartam: kötelességem, jogom is volt hozzá, meg a szolgálattal járó 1600 koronányi lakásbérre is szükségem volt. Mások is szolgálnak, — ha bírják — a harmincon, sőt a negyvenen túl is... amikor egyszerre, egész váratlanul július derekán igazgatóm utján a következő értesítést kaptam:

„A miniszter (72.575. szám) felszólítja, hogy e hónap végéig nyújtson be kérvényt félévi szabadság iránt okmányainak bemutatásával. Ezt a félévi szabadságot azután meghosszabbítják még egy félévre, amire azután megtörténik a nyugdíjazása. Hozzá teszem ezekhez, hogy a miniszteri intézkedésnek semmiféle speciális oka nincsen az ön személyét illetőleg.”

Megiepődve néztem a váratlan felszólítást, melyre semmi, de semmi okot nem adtam; néztem, mint nézhatték a régi basák a selyemzsinórt, mellyel érdemeiket méltányló legfőbb hatóságuk őket megtisztelte és — bevallom — az egészet nagy erkölcsi arculesapásnak éreztem. Tehát — vivódott megbántott lelkem — oly hitvány munkása vagyok én az iskolának, akinél legfelsőbb hatósága még szolgálati éveinek betöltését se tudja kívánni, hanem idő előtt siet az iskolából kiteszkolni? Bántott a dolog erkölcsi, anyagi oldala egyaránt.

Pár nap múlva azonban igazgatóm a fődirektortól s magától Barkóczy báró urtól nyert értesítése alapján megnyugtattott. E sze-

rint a hozzám intézett felszólítás általános természetű és kiterjed valamennyi állami középiskolára; felszólítanak minden tanárt, aki harminc évig szolgált és a VII. fizetési osztályban van, hogy kérjen szabadságot és nyugdíjazását. Ha pedig szabadságot ily módon nem kér, azonnal nyugdíjazják. Helyet akarnak a VII. osztályba való előléptetésekre és kinevezésekre számára, mert igen nagy az oklevelesek száma.

— Ez érv előtt meghajolva én hát a miniszter által fölkinált évi szabadságnak (vagyis az évi 1600 koronányi lakásbérnek) kikötésével beadtam szabadságolásum és nyugdíjazásom iránt való kérvényemet. Azóta kiderült, hogy az ügyosztály illetően információja valótlan volt, mert az enyémhez hasonló fölszólítás nem volt általános természetű és ilyen felszólítást nem a harminc évet, de a harmincöt-negyven, sőt a szolgálattal ötvenedik évét taposó tanárok se kaptak és sok-sok, harminc éven feül levő tanár szolgál máig.

És most gyorsan fejlődtek a dolgok: Már augusztus 3 án (83.053 sz. a.) megadatott a szabadságolás 1911. január végéig (tehát öt hónapra hat hónap helyett!), de ezen a módon megrövidíthettek negyedévi lakásbérrel, 400 koronával. Mig barátaimmal e csuf törekvés helyreütésén tanakodtunk, már jött a december 1 én (133.916. sz. a.) kelt miniszteri rendelet, mellyel engemet 1911. január végéig nyugdíjba helyeznek. E rendelettel megsemmisült a további fél-évi szabadságolás és a vele járó félévi lakásbér, 800 korona. Vagyis, röviden összefoglalva: én a miniszter írásos följajulása és saját haegoztatott kikötésem ellenére: kaptam évi szabadság helyett öt hónapit (szeptember—január) és évi 1600 korona lakásbér helyett negyedévit (november), vagyis 400 koronát. Ekkép diminuáltak az iskolából való külön kilökössel előbb erkölcsileg, azután pedig károsítottak anyagiilag 1200 koronával.

— De méltóságos uram, — mondtam a báró urnak, kit ekkor először és utoljára fölkerestem — hiszen ily feltételekkel én nem folyamodtam volna a nyugdíjazásért; e folyamodás ellenértékét önök az évi szabadságolásban kéretlenül meguk ajánlották föl és én határozottan ki is kötöttem!

— Hát ha nem folyamodott volna, ugy anélkül is nyugdíjaztuk volna — volt öméltósága válasza.

— Ezt látom ebből a nagy jóindulatból, — ellenvettem én — de nem lehetett volna ám engemet csak úgy rövidesen nyugdíjazni, mert akkoriban nekem még nem volt meg a betöltött harminc szolgálati esztendőm, már pedig ok nélkül senkinek szolgálati idejét megszakítani, s vele jogos nyugdíjigényét megcsontítani nem szabad, — legalább jogállamban nem.

— Nem volt meg a harminc éve? — szólt és nyomban ment minősítvényi táblázatombért, melyből állításom valósága ki is tűnt. Én most már kértem a dolog korrigálását, saját ajánlatuk foganatosítását (az elvont 1200 korona lakásbér kiutalványozását), vagy reaktiváltatásomat szóval és új folyamodványban is. Ez történt valamikor 1911. januárban.

Ezzel elváltunk. Rövid időn, március 9-én (620.037. sz. a.) kelt rendelettel értesítettek, hogy nekem 400 korona segítség-díjat utalványoztak. Ez volt a báró ur szerint az ügy elintézése. Tehát egészen bécsi stílusban: jogszolgáltatás helyett — kegyelem! Így diminuált a báró ur egy becsületes munkásembert erkölcsileg, amikor minden ok nélkül, idő előtt kitaszította az iskolától; így károsította jogos járandóságában 1200 koronával és végül

jóvátétel gyanánt így szégyenítette meg jogszolgáltatás helyett — kegyelem-díjjal.

Én azonban a kegyelemből adományozott segítség díjat föl nem vettem, hanem sérelmem orvoslása végett a közigazgatási bírósághoz fordultam még március végén. Azóta hát pörben állunk, mert döntés máig se történt.

HIREK.

— Királyi elismerés. A hivatalos lap holnapi száma legfelsőbb királyi kéziratot közöl, mely Papp Elek és Teleszky János dr. államtitkároknak teljes odaadással végzett kitűnő munkálkodásukért és kiváló érdemeikért a király elismerését fejezi ki. Ily hasonló kitüntetésre már évtizedek óta nem volt példa. A két államtitkár Lukács László pénzügyminiszter előterjesztésére kapta a kitüntetést a bankakta felújítása körül kifejtett nagy munkálkodásukért.

— Az osztrák kormányválság. Bécsből jejelentik: A király ma este hat órakor magánkihallgatáson fogadta Stürgkh gróf miniszterelnököt, ki előterjesztést tett az új miniszterek kinevezése tárgyában valamennyi társára, kivéve a földművelésügyit, melyet valószínűleg Bráv dr. egyetemi tanárral fog a király betölteni. Gautsch báró, mint azt beavatott körökben mondják, nem a grófi címet fogja kapni elismerésül, hanem a Szent István rend nagykeresztjéhez, — melynek már birtokosa — a gyémántokat.

— Az aradi állami tisztviselők küldöttsége Tisza Istvánnal. Mint már röviden jeleztük, sikerült az állami tisztviselőknak Aradnak a II. lakbérosztyálya sorozása érdekében Tisza István grófot megnyerni, ki így irányban a beszámolója alkalmával nála járt egyik tisztviselő küldöttségnek ígéretet is tett. Az állami tisztviselők országos egyesülete nyomban hozzá is fogott a szükséges adatgyűjtéshez és egyéb előmunkálatokhoz s ma már a pénzügyminiszterhez benyújtandó kérvény is készen van. Közben felkérte levél útján Tisza István grófot, hogy ez ügyben a tisztviselők egy kisebb küldöttségét fogadjja. Erre ő Róka József kir. tanácsos, a tisztviselő egyeslet elnökéhez, következő választ intézte:

Nagyságos Uram! A jövő hetet emberi számítás szerint Budapesten töltöm s a becses soraiban említett lakbérügy megbeszélése végett szívesen állok rendelkezésükre. Igaz tisztelettel vagyok Nagyságos Uram kész szolgája Tisza István.

E hó 6-án, hétfőn a nagyobb hivatali testületek képviselőiből összeállított küldöttség fogja tehát Tisza István grófot Budapesten felkeresni s vele a további teendőket megbeszélni. A küldöttségben résztvevők ifj. Schweigert Péter, a tisztviselő kör titkáranál jelentkezhetnek szombaton délig. A benyújtandó kérvény oly meggyőző erővel bizonyítja Aradnak a II. lakbérosztyályba sorozáshoz való igényét, hogy teljes joggal remélhető a kérés sikere.

— Kristóffy József beszámolója. Kristóffy József, Békéscsaba országgyűlési képviselője, e hó közepén táján Csabára érkezik. Jövelele örömet kelt hívei között, akik nehezen várják a képviselő politikai beszámolójának lefolyását.

— Kinevezés. A belügyminiszter Csiky Tivadar dr. aradi főispáni titkárt, miniszteri segédfogalmazót, miniszteri fogalmazóvá nevezte ki.

— Kitüntetett polgármester. Marosvásárhelyről jelentik: A király Bernády György dr. polgármestert udvari tanácsosi címmel tüntette ki. A törvényhatóság hétfőn rendkívüli közgyűlést tart, melyen üdvözlük a polgármestert.

— A nagyváradi jogakadémia új tanszéke. A nagyváradi kir. jogakadémián üresedésben levő közjogi és politikai tanszékre hirdetett pályázat lejárt. A díszes állásra pályázók sorában Papp János dr. nagyváradi újságíró nevével is találkozunk. Papp János értékes publicisztikai működésével szamtalanszor vonta magára az előkelő politikai körök figyelmét is és különösen a nemzetiségi kérdésben, a mindig aktuális nagy probléma megvilágítása körül érdemei vannak. Papp János dr.-t a legszélesebb körben, mindenütt, ahol kiváló képességét ismerik, örömmel látják a jogakadémiai katedrara pályázók sorában. Gazdag tudású, széles látókörű, előkelő tehetségű jogász ember: minden kvalifikációja, írói multja nyilván olyan érdem, ami méltánylásra lel.

— Katonai kinevezések. A szerdai lapunkban közölt katonai kinevezéseken kívül még a következőket adjuk közre: Nagybányai Horthy Miklós korvettkapitányt, a király szárnysegédét fragettkapitánnyá nevezték ki; Csapó Béla lugosi 8. honvéddyalozredbeli hadnagyot főhadnaggyá; Veress László és Avramovics Géza lugosi 8. honvéddyalozredbeli zászlóoszlókat hadnagyokká; Székely Ágoston 3. honvéddhuszárezredbeli állatorvost főállatorvossá nevezték ki.

— Halálozás Löv Kálmán, az arad-osi-nádi vasutak ellenőre november 1-én hajnalban hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután volt a Rakóczi utca 26. szám alatti lakásáról és az a: Acsev. igazgatósága és tisztikara is testületeleg képviseltette magát. Az elhunyt ellenőrt, aki 44 éves volt, özvegye és nagyszámu rokonsága gyászolja. — Az Acsevek még egy tisztviselője hunyt el tegnap: Milosits Béla a mezőhagyési állomáson szolgálatot teljesítő Acsev. hivatalnok, akit ma délután helyeztek örök nyugalomra Mezőhagyeesen.

— A város és a munkásbiztosító. A munkásbiztosítási törvény ki mondja, hogy az állami és törvényhatósági alkalmazottak, akiknek fizetése nem haladja meg a 2400 koronát, szintén kötelesek a pénztárba beiratkozni. Arad azonban annak idején úgy határozott, hogy még sem iratja be ilyen kifizetésű alkalmazottait a pénztárba, mert a város betegség esetén is gondoskodik minden alkalmazottjáról és az elbocsátásokat pedig szolgálati pragmatika szabályozza. Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár nem is protestált ez ellen. Most azonban újból aktuális lett a kérdés, mert Makó városának hasonló értelmű határozatából perkereskedett az ottani munkásbiztosító és a város között és a Kuria kötelezte a városi alkalmazottakat is a pénztárba iratkozásra. — Ennek a kuriai döntvénynek figyelembe vételével az aradi munkásbiztosító pénztár és a város megbízottai között tárgyalásokat kezdtek, amelyek során abban állapodtak meg, hogy a város 1907 ig visszamenőleg évi 10.000 korona tagjárulékot térít meg a pénztárnak, illetve a város által a beteg városi alkalmazottakkal szemben teljesített gondoskodást évi 4000 koronával számítva, tényleg csak évi 6000 koronát. A munkásbiztosító pénztárba különben a város csak a D. fizetési táblázatba osztott alkalmazottakat iratja be azokat, akiket a polgármester diszkrétionális jogánál fogva elbocsáthat.

— Dijnoki kinevezés. Münstermann Gyula aradi kir. adóhivatali díjakot Ujaradra gyakoronokká nevezték ki.

— Hibaigazítás. Egyik nagyváradi lap nyomán megirtuk tegnap, hogy Andrányi Károly és fia aradi nagykereskedő cég eladja nagyváradi üzletét. Amint most illetékes helyről értesítettek, az eladás híre nem felel meg a valóságnak. A nagyváradi üzlet ma is az Andrányi-cégé és nem is fogják eladni.

— Hitközségi közgyűlés. November ötödikén negyjelentőségű közgyűlése lesz az aradi ágostai hitvallású evangélikus egyháznak. A közgyűlésen, amelyre az egyházi elnökség a tagoknak mennél nagyobb számban való megjelenését kéri, a bányai egyházkerület és az arad-békési egyházmegye felügyelőit választják meg. A közgyűlés november 5-én délelőtt 11 órakor lesz az aradi evangélikus templomban.

— A gyilkos soffört elfogták. Brünnből jelelik: Napokig tartó hajszá után tegnap este a brünni rendőrség letartóztatta Toman László soffört, aki a gödingi országuton borzalmas módon megölte Schüller József asztalossegédet. Toman tudvalevőleg azért ölte meg a hozzája hasonló munkást, mert becsümpészve a holttest ruhájába saját iratait, azt akarta elhitetni, hogy ő a meggyilkolt és így cinkostársá utján akart hozzájutni egy nagy biztosítási összeghez. Mikor a lapokból megtudta, hogy a rendőrség fedezte a gyilkosságot, napokig Göding környékén kóborolt. Tegnap azután egy rendőr a brünni pályaudvaron felismerte és letartóztatta. A gyilkos, kinek zsebeiben egy Browningot találtak, azt vallotta, hogy éppen Ungarisch-Hradischba akart utazni, hogy az ottani ügyészségnél jelentkezzen. Ugyancsak tegnap Brünn közelében letartóztatta a rendőrség Toman cinkostársát is, akit ő a biztosítási összeg felvételére kiszemelt, Blaha Józsefnek hívják és vendéglős Göding közelében. Blaha lakásán megtalálták Toman kézitáskáját tele véres fehérneművel és a Viktória biztosító társaság két kötvényét, melyek közül az egyik hatvanezer, a másik tizezer koronáról szól.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. Hauser Károlyné az aradi szegény tanulókat segélyező egyeslet elnöke ezuton mond köszönetet az aradi város 5 korona 60 filléres adományáért, amelyet Rainer Ede óras elhunytá alkalmából ajándékoztak az egyesületnek.

— A zsinagógából: A templomi előjáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy a mai péntek esti hitközségi kapcsolatos istentisztelet fél ót órakor kezdődik.

— Rövid hírek. Mihulin Tódor kertesi földműves György nevű 3 éves fia ma délelőtt, midőn szülei munkában voltak, a konyhában játszadozott s a nyitott tűzhelyre esett. Midőn anyja hazatért, a gyermeket már halva találta. A szülők ellen megaditották a vizsgálatot. — Pokornyik Béla aradi háziorvos tegnap Honctón végzett munkát. Munkája befejeztével ittas állapotban az állomásra ment, hogy haza utazzék. A sineken keresztül dülöngélt az ittas ember az állomás tulsó oldalára, midőn beérkezett este hét óra öt perckor a gyorsmotor. A motorvezető észre is vette a sinek között dülöngélő embert s fékezett, de már késő volt. A motor halálra gázol a Pokornyikot. — Szilágyi Mária ujszentannai 16 éves oselédeleány ma délelőtt gazdájának revolverével öngyilkossági szándékkal a hasába lött. Beszállították az aradi kórházba, ahol még a délután folyamán meghalt.

Maidt és Schrod

Arad, Andrássy-tér 17.

(Reinhardt-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 80 koronától. 2168

Intézeti flu kelengyek dus választékban.

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás!

Városi és megyei telefon 785

— Reádóri hírek. Ma délután négy óraker a mentőket hívták a Kápolna-utca 21. számú házába. Komor József cserépes mesteren a dühöngő örület ütött ki és lakásán tört zuzott mindent. Probászka László dr. tb. főorvos alkohol mérgezését állapított meg és Komort a kórház elmeosztályára szállította. — Ma este a Salac utcában egy munkás asszony összeesett. Esméletlen állapotban a mentők a kórházba vitték. Kiletét eddig még nem sikerült megállapítani.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 1-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Pálffy János napszámossal Sándor nevű fia. Timár Vazul napszámossal Vazul nevű fia. Bakács Miksa nőiszabónak László nevű fia. Hegyes András napszámossal Antal nevű fia. Lichovnik Béla bankhivatalnoknak Zoltán nevű fia. Polgár Károly fényezőnek Károly nevű fia. Muntyán Lázár zenésznek Mihály nevű fia. Meghalt: Timár Vazul 1 napos fiú. Csimpolyás Mária 45 napos leány. Löw Kálmán 44 éves vasuti ellenőr. Polgár Károly 2 napos fiú. Lecski János 72 éves napszámossal. Zombori Anna 18 hónapos leány. — Házasság nem fordult elő.

— Aczél Ilona, a budapesti Nemzeti Színház elsőrendű művésznője nyilatkozata a dr. Biró-féle Havasi Gyopár Crémről: „Kedves Doktor Ur! Az Ön „Havasi Gyopár Crém“-je igazán kitűnő. Amióta használom, bámulatos eredményt értem el. Ismerőseimnek feltétlenül ajánlom. Kiváló tisztelettel: Aczél Ilona, a budapesti Nemzeti Színház művésznője.” 5.93

— Műhímezés kiállítás és tanfolyam. A Singer Co. varrógép részvénytársaság műhímezés kiállítása ma megnyitott, — annak megtekintését figyelembe ajánljuk hűgyközönségünknek, — mert ott a műhímezéseknek gazdag tárháza tárul a szemlélő elé. — A tanfolyamon ma már oly számosan vettek részt, hogy annak szép sikere már is biztosítva van. — Jelentkezéseket ugy a tanfolyamra, mint a József főherceg-ut 9. sz. a. üzlethelyiségben elfogadnak. A kiállítás megtekintése valamint a tanfolyamon való részvétel díjtalan. 5347

— Az aradi őszi vásár alkalmával, ne mulassza el a t. aradi és vidéki vevőközönség, Fischer Simon nagyáruházát, Arad, Szabadság tér 12. sz. alatt felkeresni. Mert ott most az őszi vásárok ezerféle férfi és női divatcikknek, téli árúknak, játékoknak, diszmi és ajándéktárgyak mélyen lezállított árban lesznek elérhetőek. Feltűnést kelte nek az áruháznak ujonnan berendezett, 40 utcai és kapu alatti kirakatai, 5346

— A drágaságnál még sokkalta rosszabb az élelmiszer-szűke. Vajban ez évben valóban nagy szükségét szenvedünk. A vaj üzleteket sok vidéken szinte megrohanják: akár a színházi pénztárak előtt csoportosulnak a háziasszonyok vagy családok a vajkereskedések előtt, ha friss küldemények érkeztek és a vásárlók fele vaj nélkül kénytelen hazatérni. Komoly érdeklődésre tarthat azért számít, hogy mikép pótolhatni a legfontosabb teavajat egyszerű és olcsó módon következő eljárással: Sárga, simulékony „Ceres“ ételzsír és fehér szilárd „Ceres“ ételzsír („Ceres“-táblák) egyenlő mennyiségben óvatosan, fűhevítés nélkül megolvasztandó és ehhez nyers tejfel, esetleg tej (1/2 kg. „Ceres“-hez 1/8 liter) öltendő. Az egészet most összekavarjuk, mialatt a tálat vagy a lábat gyorsabb kihülés céljából hideg vízbe állítjuk addig, míg a zsír megfagy. A tej tartalmú akkor kiválék és az ételzsír a legfontosabb teavaj izét és szagát veszi fel és épúgy használható, mint amaz. — Egy kis tejassárga meg só hozzákeverése által a jószágot még lényegesen fokozhatjuk. Az ezen vény szerint készült teavaj a fennálló törvényes határozmányok értelmében csakis a saját háztartásban használható. 6893

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Nórák Rudolf* fogműtermét Arad Tökölly-tér 7. szám alatt, I. emelet. November 1-től Szabadság-tér 5-6 dr. Kronstein-ház.

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— Felhívjuk az olvasó közönség szives figyelmét a Csipke Áruháznak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 5927

— Legjobb cigarettahüvelyek *Kerpel Izsónál* 4871

— Könyvtárvétel folytán olcsóságok *Kerpelnél*. 4871

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a liköraroma 1 üveg 60 fillár *Vojtek és Weisznál*. 4510

TÖRVÉNYKEZÉS.

§. Kölesön a hazárdjáték folytatására. *Pozelitz* Gáza solymosi körjegyző tavaly szeptember 21-én 800 koronát vett kölesön *Propper* Lajostól, a máriaradnai Magyar Király szálloda tulajdonosától. *Pozelitz* az összegről váltót is adott, azonban azt a lejáratkor nem fizette ki. *Propper* peresítette erre a váltót, de *Pozelitz* turpis causa kifogást emelt. Kifogásában elmondotta, hogy a pénzt a szállodás neki hazárdjáték folytatására adta. Mult év szeptember 21-én — mondja *Pozelitz* a kifogásokban — az aradmegyei jegyzők bankettra gyűltek össze a Magyar Királyban. Ő a banketen nagymennyiségű bort ivott s így már meglehetősen ittas volt, midőn a szálloda kártyaszobáiba tévedt. Itt elvesztette minden pénzét, majd a szállodástól kért 400 koronát. Ez a pénz is eluszott, mire újabb 400 koronát kért *Propper*től. A szállodás adott is neki, de csak azzal a feltétellel, ha az egész 800 koronáról váltót ad. A váltót kiállította *Pozelitz*, de most azt vitatja, hogy azt beváltani nem köteles, miután annak kiállításakor egyrészt ittassága miatt beszámíthatósága korlátozva volt, másrészt, mert a pénzt neki a szállodás tiltott hazárdjáték folytatására adta. Az aradi kir. törvényszék, miat váltó bíróság ma foglalkozott az érdekes, elvi jelentőségű ügygel *Heller* Már dr. törvényszéki bíró referálása mellett. A kihallgatott tanúk nem bizonyították be, hogy *Pozelitz* annyit ivott volna, hogy beszámíthatósága osökkent volna. *Propper* beigazolta azt, hogy a pénzt nem a kártyaszobában adta a jegyzőnek s hogy ő maga a játékban nem is vett részt. Így az aradi kir. törvényszék *Propper* keresetének helyt adott s a jegyzőt a kereseti tőke s a per költségek fizetésében elmarasztalta.

SPORT.

+ Kettős football-mérkőzés. Az AAK. Török Gábor-utcai pályáján november 1-én délután két érdekes labdarugó mérkőzés is volt. Délután fél kettőkor az *Aradi Munkás Testező Egyesület* és a *Temesvári Munkás Testező Egylet* csapatai mérköztek. A két fiatal csapat alig pár hónapos és így nem nagy jártékudását nagy ambícióval és szorgalommal pótolta és mérkőzésével biztató jelét nyújtotta annak, hogy a munkásság is hozzájárul a szabadban mozgáshoz. A mérkőzés különben az *Aradi Munkás Testező* javára dőlt el 3:2 arányban. — Ezután a *Szegedi A. K.* és az *Aradi Torna Egylet* csapatai játszottak barátságos mérkőzést. Az első félidőben a szegediek voltak fölényben, de egy kétségbeesett gól megítélése elkedvetlenítelte a csapatot és így az ATE. 3:1 arányban a mérkőzés győztesévé lett már, amidőn az aradi védelem erőszakos játéka miatt két büntetőrugásból Szeged kiegyenlített. A két csapat körülbelül egyforma erejűnek bizonyult a mezőnyben is. A közönség tetszését a szegediek fair játéka és a szegedi kapus bravuros védelme megnyerte. — A mérkőzést *Boros* (AAK.) vezette.

+ Szil Ernő vándordíjas országos atletikai viadal Aradon. Az Aradi Testgyakorlók Köre vasárnapi országos atletikai viadalának nevezéseit ma végleg lezárta a rendezőség. A nevezések várakozáson felül sikerültek. Feltűnő a Magyar Atletikai Klub távolmaradása annál is inkább, mert tavaly sikerült megoyarnia a Szil vándordíjat s jelenleg, mint a vándor díj védője meg sem kísérel a vándordíj megvédését, amelynek sorsa így a Budapesti Egyetemi Atletikai Klub, Pozsonyi T. E. és a rendező A. T. K. tagjai közt fog eldőlni. A 100 yardos sikkfutást *Óndrus Rádi*, Szalay és *Rajz* fővárosi atléták indulása elsőrangúvá teszi. Érdekes lesz az 1/4, 1, 2 angol sikkfutás is, hol *Wiesner*, *Jolbay*, *Spaidl*, *Vilcus*, *Mészáros* továbbá *Jaczinék*, *Lisztó*, *Tömök*, *Kiss*, *Nagy Sándor* s végül *Weiszthausz Gergely*, *Jaczinék* *Bukovin* küzdelméi a verseny nivóját emelni fogják. Távugrás handicapban *Spaidl*, *Mészáros*, Szalay küzdelmei várhatók. Egyes számokra tiszteletdíjakat küldtek *Fabry Sándor* dr., *Morgunstern Gyula*, *Törökfalvy Dzsó* (Borgó) és *Erdélyi Ferenc*. A Szil vándordíj a tisztelet és többi díjak *Reinhart* bujorgyáros kirakatában közszemlére vannak kitéve. A viadal post 3 óraker kezdődik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kimutatás

Az aradi polgári takarékpénztár
Részvénytársaság

zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI. t.-c. 29. §-a értelmében.)

Az 1911. évi október hó 31-iki állomány szerint kitesz:

1. Az intézet forgalomban levő zálogleveleinek összege . . . K. 5,720.400.—
  2. A záloglevelek biztosítására szolgáló kölesönök összege K. 6,195.859.01
  3. Az ingatlanok értéke, melyek alapján a kölesönök engedélyeztettek . . . . . K. 17,007.977.80
  4. A záloglevelek külön biztosítékul szolgál ezen felül a takarékpénztár tulajdonát képező külön záloglevél-biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve . . . . . K. 404.800.—
- 460,000.— K. n. é. magy. kor. járadék é 88.—

Kelt Aradon, 1911. évi november 2.

5328
Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

— A befagyott bankalapítás. *Budapestről* jelentik: Pénzügyi körökben élénk feltűnést kelt az a körülmény, hogy *Vajda Imre*, a Magyar Bank volt vezérigazgató-helyettese állít terveit bankjának megnyitásától. Ez az elhatározása szoros összefüggésben van a Magyar Bank ellen folytatott akciójával, mely — mint minden hasonló táncmélis — erősebb kétélű gyvernek bizonyult, mert nemcsak a hazai, hanem a külföldi pénzügyi körökben is elitéltek *Vajda* magatartását. Ilyen körülmények között *Vajda* családja maga sem látta célszerűnek banküzleti tevékenységének ez idő szerit való megkezdését és — noha a *József-tér* már helyiséget is bérelt — elhatározta, hogy most nem nyit bankot. Apja, ki társa lett volna, már ki is lépett a cégből.

Vásárra bejövő vidékiek! Décsi Gézánál,
Ne feledjenek el 60 fillérért 12 darab **Forrai-utca. (Brunner mellett.) Felvé-**
„Enyveshát“ fényképet telek villanyfény mellett esős időben
készíttetni. is történnek!! Ujdonság!! Színes fényképek!!

EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyokban 4996

ARADON, Weitzer János-utca Minorita-palota

Raktár mindennemű villanyvilágítás, légszesz, acetylen-
osillárok, légszeszfűző és vasalási készülékekben. A
magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welbach dr.
Auer Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. — Összes
felszerelési cikkek (armaturák.) Kérem a nagy közönséget
szíveskedjék megtekinteni ujonan érkezett bel- és külföldi
ujdonságaimat csillárokból és világítási tüvegárakban.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

1911. november 2

Készáru.

Amerika 1/2 el olcsóbb. Kinálat, vételkedv mérsé-
kelt, 80 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél sziat	2 órai sziat
Buza 1912. áprilist	11.87-11.88	11.89-11.90
Rozs 1912. áprilisa	10.34-10.35	10.39-10.40
Tengeri 1912. májusi	8.53-8.56	8.57-8.58
Zab 1912. áprilisa	9.59-9.60	9.61-9.62

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzéee.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 2.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	10.95-11.00
77	—	—	11.05-11.10
78	—	—	11.10-11.15
79	—	—	11.20-11.25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	10.85-10.90
Rozs	—	—	9.30-9.35
Arpa	—	—	8.40-8.45
Zab	—	—	8.55-8.60
Tengeri	—	—	8.90-9.00
Tengeri (uj)	—	—	7.60-7.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— November 2. —

Magyar aranyjárdék 4 ¹ / ₂ %	110.70
Magyar koronajárdék 4 ¹ / ₂ %	90.90
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ %	79.00
Magy. földteherm. kötvény 4 ¹ / ₂ %	92.00
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyaréménysorsjegy kölcsön	215.00
Tiszazab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153.00
Osztrák járadék papírban	91.50
Osztrák járadék ezüstbe	94.75
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4 ¹ / ₂ %	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.00
Osztrák-magyar bankrészvény	19.80
Magyar hitelbank-részvény	144.00
Osztrák hitelintézet részvény	646.00
Osztr.-magy. államvasút részvény	733.00
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.22
Német birodalmi márka	117.75
London vista	241.20
Páris vista	95.90
20 márkás arany	28.54

Kőbányai sertésplao.

— Nov. 2. —

Október 31. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—152 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 166—174 fillérig.

Sertéselésztszám: 1911. évi október hó 29. napján volt készlet 27969 drb. — 1911. október hó 30-án felhajtott — drb., — 1911. október 30-án elazállított 352 drb., — 1911. okt. 31. napjára maradt készletben 27737 drb.

A hivott sertésüzletirányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Pénteken, 1911. november hó 3-án

C) bérlet

C) bérlet.

Csiky Gergely ciklus

II. szám.

Cifra nyomoruság.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

S Z E M É L Y E K:

Bálnay	Keszler Ede.	Poprádi	Delli Lajos.
Bella, huga	Vendrey V.	Tarczali	Dr. Beregi S.
Sodró	Kulcsár L.	Zegernyei	Benkóné.
Zsófi, neje	Pollinusné E.	Zenobia	Lászy Etel.
Beszter	K. Kápolnai J.	Mézesné	Nov. k I. é.
Csoma	Várnay Jenő.	Tóbiás	Szabó László.

Kezdete este 1/8 órakor.

URANIA

mezőfőnykép színház.

Béres Simonovics I. szent, Szabadnag-tér színház.

Ma pénteken, 1911. november 3.

1. Ünnepek a prefektusnál. Humoros. — 2. Egy szalmaszál miatt. Komikus. — 3. Színész mint katona. Humoros.

A dohánygyári leány a leánykereskedők hálojában. Szenczi János társadalmi dráma 2 felvonásban. 1400 méter.

Előadások a. a. 1/8 órától kezdve este 11 óráig.

Cyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Bélgények követnek a nézőtöredet kárpól nélkül megjelenni.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színház.

Ma pénteken, 1911. november 3-án:

I. A papucshős diadala. Kacagtató.

Zigomár barátja vagy a

T
o
l
v
a
j
k
i
r
á
l
y
n
ő

(Cartouche hercegnő.) A legszenzációsabb és leg-
ujabb detektív sláger 4 felvonásban.

Előadások délután fél 6 óráig.

Cyárak: Pályák díszként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-
ad hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill.,
IV-ik hely 20 fill.

NYILTTÉR.*

Aradi polgári takarékpénztár RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Az aradi polgári takarékpénztár 1911. évi október hó 31-én, kir. közjegyző és az intézeti felügyelő-bizottság jelenlétében megtartott sorso-
lása alkalmával a következő számok buzáttak ki.

5¹/₂-os díjnélküli záloglevél:

100 forintos (200 koronás): 4 darab
szám: 191, 439, 793, 858.

500 koronás 20 darab
szám: 62, 63, 64, 117, 118, 185, 187, 189,
191, 198, 195, 198, 200, 202, 205, 207, 208,
210, 212, 214.

500 forintos (1000 koronás): 10 darab
szám: 3, 4, 156, 238, 265, 1128, 1197, 1201,
1389, 1351.

1000 forintos (2000 koronás): 5 darab
szám: 95, 163, 223, 265, 674.

5000 koronás 6 darab szám: 11, 39, 49, 51,
52, 54.

10000 koronás 3 darab szám: 185, 186, 204.

5¹/₂ os díjas záloglevél:

500 forintos (1000 koronás): 2 darab
szám: 36, 148.

1000 forintos (2000 koronás): 6 darab
szám: 3, 47, 50, 59, 97, 260.

Ezen kisorsolt záloglevelek 1912. május 1-től a zálogleveleknek szelvényeikkel együtt való visszaszolgáltatása ellenében beváltak:

Aradon: az intézeti pénztárnál;
Budapesten: a Magyar leszámító és pénz-
váltó banknál;
Bécsben: az Angol osztrák bank pénzváltó-
üzletében.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

5320

Gyermekeknek és felnőtteknek.

A bel- és külföld nagy orvostekintélyei ajánlják a „Kufeké”-t mint a legjobb táplálékot hányszékelyesnél, hasmenésnél és bélhurtnál.

Felhívás.

Értesitem az érdeklődőket, hogy az Aradon Bercsényi Miklós-utca 24. szám alatt lévő szatócs üzletet Stern Jakábtól megvettem.

Felhívom a nevezett hitelezőit, hogy az esetleges követeléseket alólirott nál november hó 12-ig bejelenteni szíveskedjenek, mert a későbbi jelentkezésekért felelősséget nem vállalok.

Iván Demeter,

Fácán-utca 2. sz.

5338

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kos- suth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3602

Olcsó árak!!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

A legegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA
Női felöltők
Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD
ANDRÁSSY-TÉR 8
a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4271

ALAPITTATOTT 1889.

Várholt László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó legujabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők készítését fájós lábakra is, pontos kivitelben jutányos árért. Készít továbbá bármely fegyvernemhez tartozó önkéntes urak részére előírással cipőket a legjobb minőségű bőrből. Ortopéd-cipők és vidéki megrendelések 24 óra alatt készülnek. A lugosi honvédezedred tisztikarának szállítója. B. pártfogást kér

8951

VÁRHOLT LÁSZLÓ.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát
ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,
hol legujabb divatu női és gyermek felöltők és szőrmeárúk óriási választékban feltűnő olcsó árban kaphatók

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készítmő modern butor veretel. Fém-csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.)

8341

Galvanoplasztikai munkák

Hatóságilag engedélyezett kiárusítás.

Meglepő olcsó árakban lesz az egész raktár kiárusítva.

Kérem a hölgyeket lehetőleg a délelőtti órákban befaradni, mert délután az igen nagy forgalom miatt nem vagyok képes oly jól kiszolgálni.

Tisztelettel

Hoffmann SÁNDOR
ARAD,
Színház-épület.

5033

FELHIVÁS!

A magyar irodalom és művészet minden ágában forrongások és megújodások idejét éljük. Uj hitet, uj célokat hirdetnek a holnaposok, kik a magyar költészet őszamatát akarják megőrizni. A női szépséget, melyben a költészet minden bája, elbűvölő harmoniája összpontosul, ugyancsak a modern kor fegyverével, ártalmatlan, kipróbált arckrémmel, szépitőszerral kell az ősi vénülés ellen megvédelmezni.

A női szépség költészetének egyik kiváló eszközeivel, a törv. védett **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár-crém**mel, ez a legnagyobb mértékben sikerült is.

A jelenkor modern női csaknem mindannyian használják a női szépség e biztos hatásu eszközét.

A dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR CRÉME ára:

Nagy tégely I K. — Mosdóvíz I K. — Szappan 70 f.

Főraktár: KOLOZSVÁR.

5093

Dr. Biró-féle gyógytár, Mátyás király-tér 6. sz.

Kapható ma már minden gyógyszerárban és drogériában.

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE. LOVAS KÁROLY

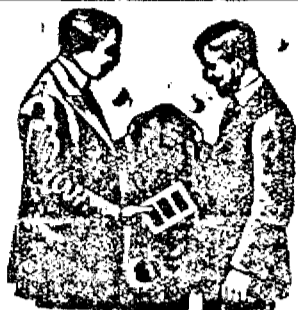
Ajánlom parkettás lakás, ablak és szőnyeg tisztítási vállalatomat, egyben felbivem a t. közönség b. figyelmét, legújabb módszerrel berendezett **poloska** irtásműra, jótállás mellett, ugyszintén tűzifa felhordást elvállalok naponta a kamrából lakásokba.

Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4437

TELEFON 789.

Brünni szövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 47.

6804

A lajtotól szövetség és az állam tisztviselői egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szűkegletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb mértékűt is küldünk.

Dus minta válogaték megtekintésre bérmentve küldjük.

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

Tyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használatával, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „**Peppo**”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „**Phenelsav**”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „**MELOGEN**” Egy pár perc alatt bármely haját vagy bejuszta a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai

gummi

a „**NITER**” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerzők kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a magyarázattal szemben

1241/8—1910. V. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1910. V. 1241/8 számú végzése által ifju Kapp János kiskaludi lakos végrehajtató javára 320 kor. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felülfoglalt és 1235-koronára becsült butorok és péküzleti berendezésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Ezen árverés Révay Testvérek cég 74 korona 65 fillér követelése és járulékaik erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Kossuth-utca 37—38. sz. a leendő eszközlésére 1911. évi november hó 7-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő, miután végre szenvedett Budapesten betegesen fekszik, részére ügygondnokul Bettelheim Imre aradi lakos nevezetik ki.

Kelt Aradon, 1911. október hó 22. napján.

Györffy Arno'd

5322

bírósági végrehajtó.

Rosenblüh H. és Tsa

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy a most folytatott leltár teljesen befejeződött.

Még soha olyan olcsón nem volt alkalom vásárolni.

A következő cikkek kaphatók:

Óriási mennyiségű szövetmaradékok félárban.

Gyapju és mosódelainek.

Egyes abroszok és kávések.

Maradék vásznak.

Női és gyermekharisnyák.

Szőnyegmaradékok — kiselez-

tezett nagy szőnyegek cse-

kély szépséghibával.

Egyes szövetfüggönyök.

Alkalmi vetelek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereitelnek
TELEFON 439. TELEFON 483.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-szükségletét beszerezné felkeresni vételkény-szer nőlől

Vogel László

műlőrás és ékszerész üzletét.
Veszek zálogcédulát, tört aranyat vagy más tárgyakra becserelem.
Arad, Weitzer János-u. 6.
Új leányiskola-épület.

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummicsővek legolcsóbb gyári árakon.
A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

* golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jóműködéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű, belül gummizott kendercsővek a legolcsóbb árban.

Kutak

hozzávaló csővekkel a legolcsóbb gyári árakban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.
Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal

együtt kedvező ártól feltételek mellett szívesen szállít

KOCH DÁNIEL

Harcoscsengő és telefonberendezési vállalat.
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Hölgyeim!

saját érdekükben cselekszenek, ha Aradon, Salacz-utca i. sz. ház II. emeleten levő **trotteur, concert, gyász és leányka kalap-divatszalonomat**

meglátogatják, ahol nagy választékban kaphatók a párisi körutamból magammal hozott legújabb divatú női kalapok. Nagybecsű vevőimet **olcsó árról** és figyelmes kiszolgálásról biztosítom. Javítások és gyászkalapok kívánatra azonnal elkészülnek. Kérem szíves pártfogásukat, teljes tisztelettel: 4591

Maison Ritscher.

Tökölly Imre utca 15. számú (volt Halász-utca) Landauer-féle házat **üzlettel együtt** örökáron megvettem, ahol minden nap köser, friss füstölt libacombot és mellet, saját savanyított káposztát, libaszirt kicsinyben, valamint nagyban kaphatni. Vidékre is szállítok bármily nagy mennyiségben. Továbbá mindenféle fűszer- és hüvelyáru a legjobb és legolcsóbb árban. Kérem a szíves próbamegrendelést. Maradok alázatos tiszteltel 5177

Augenblick Ferencné

Tulhevitővel felszerelt, igen szép szántást végző, 35 fekezett lóerős, két éves **magánjáró gőzeke** teljes felszereléssel, 5 ös és 7-es eke, bódé, az összes szerszámokkal jutá 5286 nyos áron **eladó.**
Jelenleg is szánt Simonyifalva és Seprős között fekvő Holumburi-tanyán. Simonyifalva állomásra értesítés esetén küldök.
Kralovánszky Kálmán Seprős.

Popper Testvérek
ujonnan megnagyobbított **áruházában**

mélyen leszállított árakban a héten eladásra kerülnek:

- 1 vég 23 mtr Rumburgi vászon . . . . . 4 85 kr.
- 1 vég 23 mtr cérna kanavász . . . . . 5 95 kr.
- Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
- Patent bársony ruhára és disznek minden szín — 65 kr.
- Ponger selyem minden színben . . . . . — 65 kr.
- Louisien selyem minden színben . . . . . — 48 kr.
- Himzett blous . . . . . — 97 kr.
- 5 drb len pohártörő . . . . . — 97 kr.
- 6 pár női vagy férfi harisnya . . . . . — 97 kr.
- Női ing Madapolan himzés . . . . . — 97 kr.
- 12 drb batiszt vagy vászon zsebkendő . . . . . — 97 kr.
- 1 drb kész alsólepedő varrás nélkül . . . . . — 97 kr.
- Férfi vagy női ernyő . . . . . — 97 kr.
- Tigris flanel takaró . . . . . — 97 kr.
- 2 drb cérna sjour futó vagy millieu . . . . . — 97 kr.
- 1 drb Jäger . . . . . ing vagy nad
- 1 dr

Az aradi m. kir. állami tanítóképző intézet igazgatósága.

578—1911. szám.

Árlejtés.

Az aradi állami tanítóképző igazgatósága az intézetnek 1912. évben szállítandó árukra árlejtést hirdet.
Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a köv. árukra adandók be az intézet igazgatóságánál 1911 november hó 12. déli 12 óráig.

- 1. Koks és szénre . . . . . 100 K. bánatpénz
- 2. Tüzelő fára . . . . . 100 "
- 3. Fűszerárakra . . . . . 100 "
- 4. Tejre, vajra, tejfelre, turóra . . . . . 50 "
- 5. Mészárosárakra . . . . . 200 "
- 6. Hentesárakra . . . . . 200 "
- 7. Pékárukra s lisztre: 6 lisztből sült egy s több kg. kenyér; 25, 20, 15 dkg. cipók; 10 dkg. zsemlye, kifli s más lisztből készült kenyér . . . . .

Az ajánlat elfogadása esetében a biztosítéknak takarékpénztár papírban vagy készpénzben.

Az áruk I. r. minőségű szállítandók. A havi számla nyugtára fizettetik.

A versenytárgyalás s november 13. d. u. 3 óra

Arad, 1911. novem

5327

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5183

INGATLAN.

Eladó ház a Pécska-ut

12. sz. a. beltelkes félemeletes ház, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítás özv. Barthl Jánosnál Rákóczi-utca 9. 5303

Eladó magánház.

Dessewffy-utca 7. sz. a. új ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2728

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az ótárban)

3599—1911.

Pályázati hirdetmény.

Egy 800 kor. és egy 720 kor évi fizetéssel ellátott irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az állás 1911. évi november 15-ig elfoglalandó.

Pályázni órajtok eredeti okmányaikkal felszerelt kérésűket tolyó évi november 10-ig hozzám nyujtsák be.

Józan és kifogástalan társadalmi élet, szorgalom és a jegyzői teendőkhben teljes jártasság feltétlenül megkívántatik.

A román nyelvet is beszélő egyének előnyben részesünek.

A felveendő irnokok szorgalmukhoz mérten magánjövedelmekre is számíthatnak. 5310

Tótvár, 1911. október 28.

Tomutia Vasul.
körmegyző.

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszert, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER

VILMOS 8102

műorás és ékszerész üzletél

Forray-u. Szabadságtéri sarok-épületben.

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkínőbb fájdalom nélkül gyomortisztító hájszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPATI JÁNOS
gyógyszertárban 4675
ARAD, BOROS BENI TÉR.

Telefon szám 23.

Telefon szám 23.

Ujj János

cement-ipartelepe, Kisjenő-Erdő-hegy és Nagyzerinden (Arad m.)

Készít betoncsöveket, kövező lapokat, műmárvány terazzo és mozaik lapokat, oszlopokat, lépcsőket, pallókat, cserepet, téglát, vasbetetes kutgyűrűket, kályha-alátéteket tetszés szerinti hosszúságu. itató vályukat stb.

Ezen ipartelep költségvetéseket és terveket, vasbetetes betonhidakra és járdák betonozására is készít. 5341

Jó teához nem kell reklam hanem finom

RUM szükséges, amely

már literenként 2 koronától kezdve kapható 5335

a Körösvölgyi Pálinka Raktárnál Schwarcz Pál vezetése alatt Andrassy-tér 5. (Almay-palota.)

Ugyanott valódi kisüsti szilvrium, törköly, seprő, cseresznye és

barack pálinka.

gyári árak mellett beszerezhetők.

Háztartási és pipere cikkek legolcsóbban

Vojtek és Weisz

drogueriájában

Aradon.

1497

Uj üzlet!

Tömegeges pénztakarítást érhet el, ha **Czitter Dezsőnek** újonnan megnyit

VERSENY ÁRUHÁZÁ-BAN

Weitzer János-utca főpostával szembe szerzi be férfii és női, őszi és téli divatcikkeket u. m. csipkeszövetek, csipkék, selymek, női kosztümekelmék, francia flanel, barchet, férfiszövetek, ugyszintén női és férfi felöltő szövetek, melyek legjutányosabb gyári árakban vásárolhatók. **Minden-nemü maradékok feltűnő olcsó árban lesznek árusítva.**

Kérem mindezekről vételkényszer nélkül mielőbb meggyőződni!

Szíves pártfogást kér:

CZITTER DEZSŐ
verseny Áruháza.

5322

Uj üzleti

Uj üzleti

Igaz Sándor ékszer-, ezüstnemű ARAD, Andrassy-tér és óraüzlete, (Minorita-palota.) 4311

Szelidan szabott árak!
Figyelmes kiszolgálás!

Nagy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben.
Külön helyiségben I. rendű chinaezüst áruk.

Városi és megyei telefonaz. 321.
Alapítva 1902. évben.

NÉMETH IMRE

cukorka, csokoládé és déligyümölcs különlegességi üzlete
november hó 1-én Arad, Andrassy-
tér 20. (Fischer Eliz-palotában, Központi szálloda mellett)

= megnyilt. =

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Telefon szám 418.

5209

Németh Imre.

Főüzlet: Forray-utca (Lukácsy-ház.)

Női felöltők

Oriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott árak.

4147

Radó Gyula

új divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.

Az őszes hazai

1896

Zsák és' Ponyva

gyárak készítményei nagyban és kicsinyben
is a legnagyobb választékban kapható az

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél Andrassy-tér 6. (Verbos-ház.)
Kötél gyártás! Telefon szám 649. Pokróc lerakat!